TAUTINIŲ bendrijų naujienos

2013 Nr. 4 (47)

Vlado Uznevičiaus nuotr.

Šokio teatro „Fantazija“ (Vilnius) programoje – įvairių tautų šokiai.

Rugsėjo 25 d. Ukmergėje ant buvusios Didžiosios sinagogos (dabar – Sporto mokykla) sienos atidengta atminimo lenta žydų rašytojui, švietėjui, publicistui, kritikui, politiniam žurnalistui, Haskalos ir Hibatcion judėjimų lyderiui Moišei Leibui Lilienbliumui. Jis gimė 1843 m. Kėdainiuose. Būdamas penkiolikos metų persikėlė gyventi į Ukmergę, XIX a. septintame dešimtmetyje čia pradėjo literatūrinę ir visuomeninę veiklą. Mirė 1910 m.

Dainiaus Vyto („Gimtoji žemė“) nuotr.

Panevėžyje ant Ramygalos gatvėje esančio pastato, pažymėto 18-uoju numeriu, atidengta atminimo lenta Josefui Šlomo Kahanemanui. 1919 m. J. Š. Kahanemanas buvo paskirtas nauju Panevėžio, vieno didžiausių žydų centrų Lietuvoje, rabinu. Čia jis pastatė tris ješivas, religinę mergaičių gimnaziją „Javnė“, mokyklą ir vaikų namus. Buvo išrinktas į Lietuvos Seimą.

Rugsėjo 25 d. Klaipėdoje ant pastato, esančio Grįžgatvio gatvėje ir pažymėto šeštuoju numeriu, atidengta atminimo lenta čia gyvenusiam žymiam Klaipėdos žydų veikėjui, mokytojui, žurnalistui, filosofui, rabinui Isakui Riulfui (1831–1902). Šiame pastate jis 1879 m. įkūrė mokyklą neturtingiems vaikams. I. Riulfas buvo laikraščio „Memeler Dampfboot“ („Klaipėdos garlaivis“) redaktorius, parašė penkių tomų filosofinį veikalą „Pasaulio idėjos ir idėjos pasaulio mokslas“.

Lapkričio 9 d. Klaipėdos koncertų salėje skambėjo įvairių tautų melodijos. Miesto tautinių kultūrų centras antrą kartą surengė festivalį „Tautinių kultūrų diena“, kurioje dalyvavo tautinių bendruomenių meno kolektyvai ir atskiri atlikėjai.

p. 10

Išgirdus Kazachstano pavadinimą, daugeliui, be abejonės, prieš akis iškyla bekraštės stepės, Alatau ir Tian Šanio kalnų pašlaitės, gražuolė Almata, Medeo greitojo čiuožimo stadionas... Ir nuoširdūs, draugiški žmonės. Su jais galima susipažinti ir neišvykus iš Lietuvos. Mūsų šalyje gyvena keli šimtai etninių kazachų. Jie yra įkūrę bendriją „Nursaule“.

p. 8

Naujieji metai – tai šventė, kurią švenčia dideli ir maži, seni ir jauni, švenčia viso pasaulio tautos... Natūralu, kad kiekviena jų turi savų Naujųjų metų sutikimo tradicijų, šventimo papročių. Apie jas pasakoja Lietuvos tautinių bendrijų atstovai.

p. 16

Informacinis leidinys

Leidžia Tautinių bendrijų namai

Leidžiamas nuo 2001 m.

Leidybą finansuoja LR kultūros ministerija

Leidinį spaudai parengė
Redakcinė komisija
Adresas: Tautinių bendrijų namai,
Raugyklos g. 25, LT-01140 Vilnius.
Tel./faksas (8~5) 216 04 08
el.paštas: tbn@takas.lt

ISSN 2029-7394

Tiražas: 200 vnt.

Redakcinės komisijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių nuomone

Maketavo
Mindaugas Markevičius

TAUTINIŲ bendrijų naujienos

2013
Nr. 4 (47)

Turinys

SEIME
Gegužės 21-oji – Lietuvos tautinių bendrijų diena 2
Rinkimų biuleteniai nebus verčiami į tautinių mažumų kalbas 2

AKTUALIJOS
Aptarė bendradarbiavimo perspektyvas 3
Asmens dokumente bus galima įrašyti tautybę 3
„Diplomatijos žvaigžde“ – S. Alperavičiui 3
Lietuvoje paminėtos Vilniaus geto likvidavimo 70-osios metinės 4
Romų integracija: iššūkiai ir perspektyvos 7
S. Kanapina, J. Rumša. Kazachai Lietuvoje nepamiršta savo tautos tradicijų ir papročių 8
Aptarė tautinių bendrijų veiklą 9
Etninių grupių verslininkės mokosi anglų kalbos 13

NAUJIENOS, ĮVYKIAI, FAKTAI
„Moldovos Respublikos ateitis – Europos Sąjungoje!“ 10
R. Mačiulaitienė. Tautinių kultūrų diena Klaipėdoje 10
Pagerbė tautinių mažumų meno kolektyvų vadovus 11
Eurokomisarė Vilniuje ragino labiau rūpintis mažumomis 11
„Pontos“ kvietė mokslininkus diskutuoti 14
Rusų kultūros centre – paroda apie K. Donelaitį 14

ISTORIJA
Dz. Kauneckas. Dvaras Rokiškio rajone mena žymų rumuną ir jo dukterį 12

TRADICIJOS IR PAPROČIAI
Kurban Bairam subūrė totorius 15
J. Rumša. Šventė, kurią švenčia visi 16

NAUJOS KNYGOS
Armėnai savo antroje tėvynėje 18
Išleista Kauno literatūrinio almanacho knyga 18
Kultūros paveldas – kasdienybė 19
Apie Vilniaus getą – lietuvių, rusų ir anglų kalbomis 19
„Protėvių portretai – mūsų istorijos ir kultūros dalis“ 19

TAUTINĖS MAŽUMOS UŽSIENYJE
Ispanijos pavyzdys rodo – romų problemas galima išspręsti 20

S U M M A R Y 20

Gegužės 21-oji – Lietuvos tautinių bendrijų diena

Spalio 15 d. Seimas įteisino tris naujas atmintinas dienas. Tarp jų gegužės 21-oji paskelbta Lietuvos tautinių bendrijų diena.

Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto išvadose pažymima, kad Lietuva, kaip tarptautinės bendrijos narė, turėtų aktyviau minėti tarptautines dienas. Tai ypač pasakytina kalbant apie tokias vertybes, kaip tautinė tolerancija ir tautų sugyvenimas. UNESCO sprendimu paskelbta Pasaulinė kultūrų puoselėjimo diena – gegužės 21-oji. Jungtinių tautų organizacija yra paskelbusi deklaraciją „Savitumas, įvairovė ir pliuralizmas“, kurios pagrindinis tikslas – išlaikyti tautų savitumą, įvairovę, laisvę ir bendradarbiavimą. „Tą dieną galėtų minėti ir Lietuvos tautinės bendrijos, kurioms aktualios minėtos vertybės“, - pabrėžiama Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto išvadose.

Tautinių bendrijų taryba anksčiau siūlė sausio 25-ąją įteisinti kaip Lietuvos tautinių bendrijų dieną. Ši diena buvo siūloma todėl, kad būtent 1323 m. sausio 25 d. Lietuvos didysis kunigaikštis Gediminas išsiuntė laiškus Liubeko, Bremeno, Magdeburgo, Kelno ir kitų miestų piliečiams, kviesdamas pirklius, gydytojus, kalvius, kurpius ir kitų profesijų bei amatų atstovus atvykti į Lietuvą, čia įsikurti su šeimomis ir dirbti. Atvykėliams valdovas žadėjo įvairių privilegijų.

Tačiau šis siūlymas nesulaukė pritarimo dėl žemiau išdėstytų priežasčių.

Minėto Seimo komiteto išvadose teigiama, kad Gedimino laiškuose yra reiškiamos ne abstrakčios tolerancijos ar tautų draugystės idėjos, o sprendžiamos konkrečios politinės ir ekonominės to meto Lietuvos valstybės problemos. Gediminas, siekdamas įveikti Vokiečių ordino vykdomą Lietuvos ekonominę blokadą, kvietė pirklius, amatininkus ir kitų profesijų žmones atvykti į Lietuvą, akcentavo savo palankumą krikščionybei. „Tautų sugyvenimo samprata šiuose laiškuose apskritai nėra tiesiogiai reiškiama. Kviečiami įvairių profesijų atstovai, numatant jų teikiamą naudą valstybei. Be to, kalbama apie žmones, kurie dar tik galėtų atvykti į kraštą, taigi, būsimus imigrantus, o ne Lietuvos tautines bendrijas, kurių viduramžių Lietuvos valstybėje būta nuo seno, ir kurių atsiradimas bei teisinė padėtis su šiuo laišku niekaip nesusiję. Dėl šių priežasčių Gedimino laiškų siejimas su Lietuvos tautinių bendrijų diena būtų dirbtinas ir visai netiktų daliai Lietuvos tautinių bendrijų, neišpažįstančių krikščionybės, kadangi apie jas Gedimino laiške nieko nesakoma net netiesiogiai“, - pažymima Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto išvadose.

Sausio 25-oji paskelbta Vilniaus pagarsinimo diena.

Dabartiniu metu Lietuvoje, be trijų naujai paskelbtų, įteisintos 56 atmintinos dienos. Įstatyme nurodyta, kad atmintina diena – reikšminga diena, susijusi su esminiais Lietuvos valstybingumo kūrimo ir įtvirtinimo faktais ar įvykiais, visuotinų vertybių propagavimu, atminimo kultūros ir gyvosios istorijos išsaugojimu.

Rinkimų biuleteniai nebus verčiami į tautinių mažumų kalbas

Seimas spalio 10 d. patvirtino Teisės ir teisėtvarkos komiteto (TTK) išvadą, jog rinkimų biuleteniai nelietuviškais rašmenimis negalimi.

Įvertinęs Lietuvos lenkų rinkimų akcijos siūlymus tautinių mažumų gyvenamose vietovėse biuletenius spausdinti su vertimu į jų gimtąją kalbą, Seimo TTK juos pripažino prieštaraujančius Konstitucijai.

Seimo TTK vadovas Julius Sabatauskas pristatydamas išvadą Seimui pažymėjo, kad projektai prieštarauja Konstitucijos 14 straipsniui ir Konstitucinio Teismo jurisprudencijai dėl valstybinės kalbos. Konstitucijos 14 straipsnis skelbia, kad valstybinė kalba yra lietuvių kalba.

Balsuodamas dėl kiekvienų rinkimų atskirai, Seimas maždaug 60 balsų prieš 20 keliskart patvirtino tą pačią Seimo TTK išvadą.

Valdančioji Lietuvos lenkų rinkimų akcijos frakcija siūlė, kad rinkimų apylinkėse, kur gyvena ne mažiau kaip 10 procentų tautinių mažumų gyventojų, kurie yra Lietuvos piliečiai, turi būti organizuotas papildomas biuletenių, kuriuose kartu su tekstu valstybine kalba yra jo vertimas į tautinės mažumos kalbą, spausdinimas.

„Rinkiminė medžiaga ir rinkimų bei referendumo biuleteniai tautinių mažumų kalbomis tam tikrose vietovėse ženkliai palengvintų rinkimų procesą ir padidintų rinkėjų aktyvumą. Tokia praktika buvo taikoma ir pasiteisino 2003 metais referendume dėl Lietuvos narystės Europos Sąjungoje“, - rašoma pataisos aiškinamajame rašte.

Aptarė bendradarbiavimo perspektyvas

Ministras pirmininkas Algirdas Butkevičiuas spalio 19 d. Vilniuje su Pasaulio žydų kongreso pirmininku Ronaldu S. Lauderiu aptarė Lietuvos bendradarbiavimą su žydų organizacijomis.

Darbo pusryčių metu jie kalbėjosi ir apie Vyriausybės pastangas išsaugoti žydų kultūrinį paveldą, apie Panerių memorialo kompleksinį sutvarkymą, pranešė Vyriausybės kanceliarija.

Taip pat aptartas Lietuvos siekis atstatyti istorinį teisingumą ir tęsti Holokausto švietimo bei tolerancijos skatinimo programas.

Šiuo metu šalyje gyvena iki 5 tūkstančių žydų.

TBN inf.

Asmens dokumente bus galima įrašyti tautybę

Valdančioji koalicija sutarė leisti gyventojams, jiems pageidaujant, įrašyti pase savo tautybę.

„Yra nutarta, kad bus leidžiama tiems, kurie nori, įsirašyti tautybę savo pasuose“, - lapkričio 4 d. po valdančiųjų partijų Politinės tarybos posėdžio sakė premjeras Algirdas Butkevičius.

Pasak jo, tai nedraudžiama pagal tarptautinę teisę.

Valdantieji sutarė, kad tautybę įrašyti būtų galima tik pasuose, nes taip „techniškai paprasčiau“.

Tautybės įrašymą numatančias įstatymo pataisas inicijavo Darbo partijos frakcijos atstovas Mečislovas Zasčiurinskas. Analogiškas pataisas jis siūlė ir praėjusią kadenciją, tačiau nesėkmingai.

Siūlymui leisti rašyti asmens dokumentuose asmens tautybę dar turi pritarti Vyriausybė ir Seimas.

Konstitucinis Teismas 1999 m. spalio 21 d. nutarime yra konstatavęs, kad „kokiai tautybei priklausyti – tai asmens apsisprendimo reikalas, t. y. niekas, išskyrus patį asmenį, negali spręsti jo priskyrimo kokiai nors tautybei klausimo“.

TBN inf.

„Diplomatijos žvaigždė“ – S. Alperavičiui

Už dvišalių Lietuvos ir Izraelio santykių ir demokratinių vertybių puoselėjimą Užsienio reikalų ministerijos garbės ženklu „Lietuvos diplomatijos žvaigždė“ rugsėjo 21 d. apdovanotas Lietuvos žydų bendruomenės garbės pirmininkas Simonas Alperavičius.

Apdovanojimą įteikusio užsienio reikalų viceministro Nerio Germano teigimu, S. Alperavičius ne kartą buvo ir yra išmintingas ir nuoširdus patarėjas valstybės tarnautojams, diplomatams, visuomenės švietėjas, aktyvus daugelio tarptautinių renginių organizatorius ir dalyvis.

„Atviras, tvirtas, autoritetingas Lietuvos žydų bendruomenės pirmininko S. Alperavičiaus žodis skambėjo ne kartą, kai reikėjo teisiškai užtikrinti tautinių bendrijų interesus Lietuvos valsybėje, iš naujo klojančioje demokratijos ir teisinės valstybės pagrindus, apginti konstitucines piliečių teises ir laisves, žmogaus orumą ir teisėtus Lietuvos žydų bendruomenės interesus“, - sakė N. Germanas.

Pasak viceministro, S. Alperavičius nuo pat pirmojo Pasaulio litvakų kongreso įdėjo daug jėgų, kad po pasaulį išsisklaidžiusi didžioji litvakų šeima neprarastų ryšių su Lietuva, o Lietuva imtų didžiuotis savo tėvynainiais žydais.

„S. Alperavičiaus balsas taip pat buvo svarus, kai siekėme tarptautinio pripažinimo, visateisės narystės transatlantinėje bendrijoje ir geros kaimynystės su didesnėmis už mus šalimis“, - teigė N. Germanas.

Apdovanojimas S. Alperavičiui įteiktas dienomis, kai Vilniuje vyko IV Pasaulio litvakų kongresas ir renginiai, skirti Vilniaus geto likvidavimo 70-osioms metinėms paminėti.

TBN inf.

Lietuvoje paminėtos Vilniaus geto likvidavimo 70-osios metinės

1943 m. rugsėjo 23 d. okupacinė nacių kariuomenė likvidavo Vilniaus getą. Seimas, siekdamas paminėti šią Lietuvai ir jos žmonėms skaudžią istorinę datą, paskelbė 2013-uosius metus Vilniaus geto atminimo metais. Rugsėjo mėnesį Vilniuje ir visoje Lietuvoje vyko daug renginių, skirtų paminėti Vilniaus geto likvidavimo 70-ąsias metines.

Susirinko litvakai

Rugsėjo 23 d. Vilniaus kongresų rūmuose vyko IV Pasaulio litvakų kongreso atidarymas ir iškilmingas minėjimas, skirtas Vilniaus geto likvidavimo 70-osioms metinėms atminti. Kongreso dalyvius sveikino Lietuvos Prezidentė Dalia Grybauskaitė.

„Litvakai – svarbi Lietuvos kultūros, visuomeninio ir kasdienio gyvenimo dalis. Lietuva, ypač Vilnius, per amžius buvo žinomi kaip tolerancijos namai. Litvakai visada buvo ir yra mūsų bendros kultūros dalis. Todėl mūsų užduotis dabar – atkurti tai, ką galima, ir prisiminti tai, ko atkurti nebegalėsime. Lietuvos žydų istorija ir holokaustas privalo užimti deramą vietą mūsų atmintyje ir mokykliniuose vadovėliuose“, - sakė šalies vadovė.

Į IV Pasaulio litvakų kongresą atvyko Lietuvos žydų palikuonys iš Izraelio, Kanados, Meksikos, Pietų Afrikos Respublikos, Argentinos ir Brazilijos.

IV Pasaulio litvakų kongreso dalyvius sveikino Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė. **Džojos Barysaitės nuotr.**

Pagerbtas holokausto aukų atminimas

Rugsėjo 23 d. Paneriuose vykusioje holokausto aukų pagerbimo ceremonijoje Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas Algirdas Butkevičius pabrėžė, kad tai didelė netektis Lietuvai, kuri niekada nebus pamiršta.

„Lietuva šios tragedijos niekada nepamirš. Mes prisimename visus Lietuvoje gyvenusius žydus – draugus, kaimynus, kultūros ir visuomenės veikėjus. Visi jie dirbo Lietuvoje ir Lietuvai. Visi jie mums buvo labai brangūs ir artimi. Holokaustas – tai visų mūsų skausmas, nes netekome Lietuvos žydų, su kuriais šimtmečius gyvenome kartu, su kuriais drauge kūrėme teisingesnę ir gražesnę savo valstybę“, - kalbėjo A. Butkevičius.

Holokausto aukų pagerbimas Panerių memoriale. Kalba Lietuvos Respublikos Minstras Pirmininkas Algirdas Butkevičius.

Minint Vilniaus geto likvidavimo metines Vilniaus choralinėje sinagogoje perskaityti geto kalinių vardai.

Rugsėjo 23 d. apie 200 bendrojo lavinimo mokyklų ir švietimo įstaigų, pagerbdamos per holokaustą sunaikintų gausių Lietuvos žydų bendruomenių atminimą, dalyvavo pilietinėje akcijoje „Atminties keliais“. Įvairiose šalies vietose moksleiviai ėjo į žudynių vietas tais keliais, kuriais žydai buvo varomi į mirtį.

Renginiai, skirti Vilniaus geto likvidavimo 70-osioms metinėms,

vyko daugelyje šalies miestų, miestelių, bendruomenių.

Rugsėjo 23 d. Lietuvos nuolatinėje atstovybėje Europos Sąjungoje Briuselyje vyko Lietuvos žydų genocido aukų atminimo dienos minėjimas, skirtas pagerbti Vilniaus geto likvidavimo 1943 m. aukas. Renginio metu buvo rodomas Editos Mildažytės dokumentinis filmas „Fanios Vilnius“ ir atidaryta Solomono Teitelbaumo tapybos paroda.

Nuo 1994 m. Lietuvos žydų genocido aukų atminimo diena – Rugsėjo 23-ioji – įtraukta į Lietuvos Respublikos atmintinų dienų sąrašą ir yra minima kiekvienais metais.

Seime vyko iškilmingas minėjimas, skirtas Vilniaus geto likvidavimo 70-osioms metinėms paminėti. Nuotraukoje: Seimo Pirmininko pavaduotojas P. Auštrevičius, Seimo pirmininkas V. Gedvilas, Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkė F. Kukliansky.

Jie rodė žmogiškumo pavyzdį

Prezidentė Dalia Grybauskaitė įteikė Žūvančiųjų gelbėjimo kryžius 47 asmenims, kurie Antrojo pasaulinio karo metais gelbėjo žydus nuo nacių genocido.

„Šiandien mes pagerbiame tuos, kurių daugumos nebėra tarp gyvųjų. Tai drąsūs mūsų piliečiai, padėję išgyventi savo kaimynams, draugams ar visai nepažįstamiems žmonėms, pasmerktiems mirčiai. Šie narsuoliai gelbėjo žydus, padėjo jiems slėptis, dalindavosi duonos kąsniu, buvo tėvai našlaičiais likusiems žydų vaikams. Tai – žmogiškumo pavyzdys, į kurį turėtumėme lygiuotis visi. Kurį privalome atsiminti kurdami ateitį“, - pabrėžė valstybės vadovė.

Už žydų gelbėjimą Pasaulio teisuoliais yra pripažinta per 800 lietuvių.

Prezidentė Dalia Grybauskaitė už Lietuvos žydų bendruomenės telkimą ir Lietuvos žydų paveldo išsaugojimo puoselėjimą ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Riterio kryžiumi apdovanojo Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkę Fainą Kukliansky ir Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus direktorių, rašytoją, publicistą Jašą Marką Zingerį.

Skaudžios pamokos nebus pamirštos

Rugsėjo 24 d. Seime vyko iškilmingas minėjimas, skirtas Vilniaus geto likvidavimo 70-osioms metinėms paminėti.

Kalbėdamas minėjime Seimo Pirmininkas Vydas Gedvilas pabrėžė, kad minint Vilniaus geto likvidavimo 70-ąsias metines skaudžios istorijos pamokos nėra ir nebus pamirštos. (...) „Vienkartinės antisemitizmo apraiškos ar išpuoliai, nuo kurių neapsaugota nė viena demokratinė šalis, neturi būti toleruojami. Jie turi sulaukti griežto, pirmiausia politikų, o taip pat teisinio atsako. Antisemitizmui ir kitoms neapykantą bei netolerancija skatinančioms apraiškoms sakant griežtą NE“, - teigė Seimo Pirmininkas.

Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkė Faina Kukliansky pasidžiaugė, kad šiandien žydų klausimai tampa visos Lietuvos klausimais. Pranešėja atkreipė dėmesį, kad nors santykiai tarp žydų ir lietuvių buvo ir yra gana sudėtingi, tačiau Izraelio Prezidento Š. Pereso vizitas sustiprino Lietuvos ir Izraelio ryšius, suteikė naują impulsą lietuvių ir žydų santykiams. F. Kukliansky pakvietė visus aktyviau domėtis žydų istorija ir kultūra, geriau pažinti vieni kitus.

Žydų istorija – parodose ir knygoje

Seime buvo atidaryta Michailo Duškeso paroda „Lietuvos žydų organizacijos dokumentuose iki 1940 m.“. Parodoje atspindėtas Lietuvos žydų gyvenimas iki holokausto – ješivos, sinagogos, rabinai, finansinių institucijų, politinių, tautinių organizacijų, labdaros, sveikatos, socialinės ir sporto, švietimo, kultūros ir mokslo organizacijų veikla.

Kitos parodos tema – „Parengti gyvenimui: ORT Lietuvoje“. (ORT – Draugija amatui ir žemės ūkiui tarp žydų skleisti). Ši organizacija šiandien veikia daugelyje pasaulio šalių. Parodos eksponatai – dokumentai, fotografijos – pasakoja, kaip carinės Rusijos valdymo metais savo veiklą Lietuvoje pradėjęs judėjimas vėliau sėkmingai veikė ir plėtėsi nepriklausomoje Lietuvoje bei lenkų okupuotoje Pietryčių Lietuvoje su Vilniaus miestu. Supažindinama su litvako iš Kauno Leono Bramsono veikla, kurio dėka ORT tapo pasauline organizacija. Parodoje atskleidžiama, kaip žydų amatininkai ir žemdirbiai buvo supažindinami su technikos naujovėmis,

Buvusi Vilniaus geto kalinė Fania Brancovskaja sakė, kad geto siaubas persekioja ir po 70 metų. Iš visos giminės tik ji viena liko gyva, kiti nacių buvo iššudyti.

Olego Bovšio nuotraukos

Buvęs Vilniaus geto kalinys Markas Petuchauskas akcentavo dvasinį Vilniaus geto teatro pasipriešinimą, kuris tapo dvasinio rezistencijos centru ir pasipriešinimo nacizmui simboliu.

kaip įvairių amatų kursų metu jie buvo skatinami įgytas žinias panaudoti praktikoje. Svarbiausią dėmesį ORT skyrė vaikų mokymui amatų mokyklose, kuriose jie įgydavo ne tik profesiją, bet ir vidurinį išsilavinimą.

Šią ekspoziciją parengė Valstybinis Vilniaus Gaono žydų muziejus, pasaulinė žydų organizacija „World ORT“ ir Lietuvos centrinis valstybės archyvas.

Seime pristatyta Viliaus Kavaliausko sudaryta knyga „Pažadėtoji žemė – Lietuva“. Joje pasakojama apie Lietuvos žydus – savanorius, politikus, verslininkus, teisininkus, gydytojus, kultūros veikėjus.

Archyvo dokumentai pasakoja

Lietuvai minint 70-ąsias Vilniaus geto likvidavimo metines, Kauno miesto muziejuje atidaryta ilgalaikė paroda „Kauno žydų bendruomenė istorijos šaltiniuose“.

Ši paroda – tai bendras Kauno apskrities archyvo ir Kauno miesto muziejaus projektas, parengtas bendradarbiaujant su Lietuvos centriniu valstybės archyvu, Lietuvos ypatinguoju archyvu, Kauno žydų religine bendruomene.

Keturiose parodos salėse išdėstyti Kauno apskrities archyvo dokumentai bei Kauno religinės žydų bendruomenės daiktiniai eksponatai atskleidžia žydų vaidmenį miesto plėtros, ekonominio, religinio gyvenimo kontekste Kauno gubernijos laikotarpiu, liudija aktyvų žydų dalyvavimą politinėje bei visuomeninėje veikloje, pasiekimus kultūros, švietimo, sporto srityse, jų indėlį kuriant naujas pramonės įmones Kaune, plėtojant smulkųjį verslą tarpukariu.

Parodoje pateiktos fotografijos ir dokumentai pasakoja apie pirmosios sovietinės okupacijos vykdytus trėmimus, 1941 m. pradėtą formuoti Kauno getą Vilijampolėje, žydų kasdienybę už spygliuotos vielos ir geto bei jo gyventojų naikinimą.

Paroda Kauno miesto muziejuje veiks iki 2014 m. birželio.

Padėka už nuoširdų dėmesį

Lietuvos žydai padėkojo valstybės vadovams už nuoširdų dėmesį minint Vilniaus geto likvidavimo 70-ąsias metines.

„Lietuvos žydų bendruomenė ir IV Pasaulio litvakų kongreso dalyviai dėkoja Lietuvos valstybės vadovams, parodžiusiems nuoširdų dėmesį Lietuvos žydams ir viso pasaulio litvakams“, - sakė bendruomenės pirmininkė Faina Kukliansky.

„Dėkojame valstybės vadovams už supratimą, kad Vilniaus geto likvidavimas yra visos Lietuvos tragedija ir netektis. Istorinės tiesos pripažinimas Lietuvos žydams svarbiausia, minint Holokausto aukas Lietuvoje“, - teigė ji.

Iš geto kelias vedė į mirtį

Vilniaus getas – vienas žydų getų, kuriuos įkūrė naciai Lietuvos teritorijoje Antrojo pasaulinio karo metais. Be Vilniaus geto, dar buvo Kauno ir Šiaulių getai. Nuo 1941 m. rugsėjo 6 d. Vilniuje veikė du getai – Didysis ir Mažasis.

Mažasis getas buvo viduramžių žydų gete ir apjungė Žydų, Gaono ir Stiklių gatves. Jame gyveno apie 11 tūkst. žydų. Getas gyvavo mažiau dviejų mėnesių. Visi šio geto gyventojai buvo sušaudyti Paneriuose.

Didįjį getą sudarė Strašūno, Ašmenos, Mėsinių, Ligoninės, Šiaulių, Dysnos ir Rūdninkų gatvės, o Pylimo, Lydos, Vokiečių, Arklių ir Karmelitų gatvėmis ėjo geto ribos. Gete buvo įkurta Žydų taryba (Judenratas), kuris sprendė apgyvendinimo, sanitarijos, darbo jėgos klausimus.

Per dvejus egzistavimo metus geto gyventojai, apie 40 tūkst. žmonių, buvo beveik visiškai sunaikinti. Tiktai keliems šimtams geto kalinių pavyko išsigelbėti, pabėgus į miškus ir prisijungus prie partizanų ar pasislėpus pas juos prijaučiančius vietinius gyventojus.

Dabar Lietuvos sostinėje gyvena penki žmonės, išgyvenę Vilniaus getą.

TBN inf.

Romų integracija: iššūkiai ir perspektyvos

Kokia šiandien didžiausios Europos Sąjungos šalyse etninės mažumos – romų – padėtis Lietuvoje ir kitose bendrijos valstybėse? Su kokiomis problemomis susiduria romai? Jos buvo nagrinėjamos lapkričio 7 d. Vilniuje vykusioje tarptautinėje konferencijoje-diskusijoje apie Nacionalinės romų integracijos strategijos įgyvendinimą ES šalyse. Joje dalyvavo gausus būrys valstybinių institucijų, nevyriausybinių organizacijų atstovų, svečiai iš Europos Komisijos, Eurofondo, Europos Tarybos, tarptautinių romų organizacijų.

Kultūros viceministras Edvard Trusevič

Ši konferencija yra vienas iš Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai renginių. „Tai, kad jis skirtas aptarti romų integracijos strategijų įgyvendinimą, rodo tiek Europos Sąjungos, tiek Lietuvos pasiryžimą spręsti romų problemas“, - savo pranešime pažymėjo kultūros viceministras Edvard Trusevič.

2011 m. balandžio 5 d. Europos Komisija priėmė komunikatą „Dėl nacionalinių romų integracijos strategijų iki 2020 metų“. Kaip teigė viceministras, nuo to laiko prasidėjo naujas romų integracijos Europos Sąjungoje etapas. Kiekviena valstybė turėjo patvirtinti nacionalinę romų integracijos strategiją. Ne išimtis ir Lietuva.

„Mūsų valstybė, įgyvendindama šį komunikatą, priėmė Romų integracijos į Lietuvos visuomenę 2012 – 2014 metų veiklos planą. Nors jis ir neapima visų keturių komunikate išvardintų sričių, tačiau parodo visas priemones, kurios vykdomos ir kaip finansuojamos. Dabartinis veiklos planas yra labiau pereinamojo laikotarpio dokumentas, po kurio galiojimo pabaigos bus priimta ilgalaikė romų integracijos strategija“, - sakė E. Trusevič.

Viceministras analizavo, kaip vykdomas Romų integracijos į Lietuvos visuomenę veiklos planas, kuriame numatyta plėtoti vaikų ir suaugusiųjų švietimą, ugdyti romų socialinius įgūdžius ir skatinti jų įsitraukimą į darbo rinką.

Yra teigiamų poslinkių švietimo srityje. Pavyzdžiui, nuo 2001 m. iki 2011 m. neraštingų ir nebaigusių pradinės mokyklos romų skaičius sumažėjo nuo 26 iki 10 proc.Tačiau didžiausioje Lietuvos romų susitelkimo vietoje – Kirtimuose Vilniuje – per dešimt metų padėtis beveik nepasikeitė. Didelis skirtumas tarp turinčių pagrindinį ir turinčių vidurinį išsilavinimą. Pagrindinį išsilavinimą turi 29,2 proc. romų, o vidurinį – tik 15,5 proc. Viena iš problemų – ankstyvas romų vaikų iškritimas iš švietimo sistemos.

Konferencijos salėje

Jono Rumšos nuotraukos

„Švietimo sistema – tai esminis dalykas socialiniam individo saugumui užtikrinti. Socialiai silpnesnių grupių, tokių kaip romai, galimybės naudotis švietimo sistema yra mažesnės dėl jų kuklesnio kultūrinio, žmogiškojo, socialinio kapitalo. Todėl parama tokioms grupėms didina švietimo galimybių lygybę. Ateityje svarbu stiprinti mokyklų pajėgumus, labiau atsižvelgti į individualius romų moksleivių ir šeimų poreikius“, - pažymėjo E. Trusevič.

Viceministras pranešime taip pat nagrinėjo romų būsto, įdarbinimo reikalus. Vykdomi romų įtraukimo į darbo rinką projektai, finansuojami

Europos socialinio fondo lėšomis. Gan sėkmingas buvo pernai baigtas projektas „Atsigręžk į romus“, o šiuo metu įgyvendinamas Europos romų kultūros ir verslo parko projektas „Bachtalo drom“, kuriame dalyvauja apie 180 žmonių.

„Viena iš svarbių sėkmingos romų integracijos prielaidų – romų diskriminacijos mažinimas. Remiantis Etninių tyrimų instituto duomenimis, romai išlieka viena nemėgstamiausių grupių. Ypatingai ir stebėtinai aukštas netolerancijos lygis yra Vilniuje“, - teigė viceminstras.

Kultūros ministerija, siekdama skatinti visuomenę geriau pažinti romus, jų kultūrą, tradicijas, šalinti prietarus ir stereotipus romų atžvilgiu, šiemet prisijungė prie Europos Tarybos kampanijos „Dosta“. Žodis „Dosta“, kaip žinia, viename iš romani kalbos dialektų, paplitusių Balkanuose, reiškia „Pakaks“.

„Tikimės, kad šios kampanijos metu vykdomos priemonės, taip pat Romų dienos šventė bei Romų holokausto aukų minėjimas padės geriau pažinti romus ir mažinti atotrūkį. Taip pat labai svarbu, kad Romų integracijos veikloje dalyvauja Ugdymo plėtotės centras, kuris siekia, jog informacija apie romų kultūrą ir tradicijas būtų įtraukta į mokymo programas“, - sakė E. Trusevič.

Apie romų švietimą, socialinius ir įtraukimo į darbo rinką klausimus konferencijoje taip pat skaitė pranešimus švietimo ir mokslo viceministrė Edita Tamošiūnaitė, socialinės apsaugos ir darbo viceministras Algirdas Šešelgis.

Kokia nevyriausybinių organizacijų vieta ir veikla, vykdant Romų integracijos veiklos planą,? Apie tai kalbėjo Lietuvos žmogaus teisų centro direktorė Birutė Sabaliauskaitė, viešosios įstaigos Romų integracijos namai direktorė Božena Karvelienė.

Svečių iš minėtų tarptautinių organizacijų pranešimuose buvo analizuojamos Vengrijos, Bulgarijos ir kai kurių kitų ES šalių nacionalinės romų integracijos strategijos, inovacijų, švietimo reikalai, romų jaunimo problemos, žiniasklaidos vaidmuo, valstybinių institucijų darbas, politinės valios reikšmė vykdant romų integracijos uždavinius.

TBN inf.

Kazachai Lietuvoje nepamiršta savo tautos tradicijų ir papročių

Išgirdus Kazachstano pavadinimą, daugeliui, be abejonės, prieš akis iškyla bekraštės stepės, Alatau ir Tian Šanio kalnų pašlaitės, gražuolė Almata, Medeo greitojo čiuožimo stadionas... Ir nuoširdūs, draugiški žmonės. Su jais galima susipažinti neišvykus iš Lietuvos. Mūsų šalyje gyvena keli šimtai etninių kazachų. Jie yra įkūrę bendriją „Nursaule“. Apie jos veiklą kalbamės su bendrijos pirmininke Sabina Kanapina.

Jonas RUMŠA

Sabina Kanapina

- Kada ir kokiais keliais kazachai atsirado Lietuvoje?

- Į Lietuvą kazachai atvyko iš kitų buvusios Sovietų Sąjungos respublikų, o taip pat iš Kazachstano įvairiu laiku. Vieni atvyko mokytis, kiti – į darbą pagal paskyrimą. Savo laiku jie gavo Lietuvos pilietybę arba leidimus gyventi dėl santuokų su Lietuvos piliečiais ir kitokių priežasčių.

Aš pati Lietuvoje gyvenu nuo 2006-ųjų metų. Buvau komandiruota iš Kazachstano dirbti Lietuvoje trejus metus. Likimo valia čia sutikau savo meilę ir tokiu būdu likau gyventi Lietuvoje.

- Kokie buvo pirmieji įspūdžiai apie Lietuvą ir lietuvius?

- Rami šalis, švarus oras. Lietuviai labai myli gamtą ir saugo ją. Aš taip pat pastebėjau, kad lietuviai yra dideli individualistai, turi didelį orumo, savigarbos jausmą. Tai kelia pagarbą jiems. Tiesa, dažnai jie būna liūdnoki, norėtųsi lietuvius matyti dažniau besišypsančius.

- Ar daug kazachų šiuo metu gyvena Lietuvoje? Kokiuose miestuose?

- Kazachai gyvena visoje Lietuvos teritorijoje – Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Telšių, Utenos apskrityse. Statistikos departamento duomenimis, 2012 m. Lietuvoje buvo priskaičiuojama 320 etninių kazachų.

- Kokiose profesinės veiklos srityse dirba Jūsų tautiečiai?

- Mano tautiečių galima sutikti tarp įvairių profesijų ir užsiėmimų atstovų. Jie dirba žurnalistais, finansininkais, užimti aptarnavimo sferoje, smulkiame ir vidutiniame versle. Vienas mūsų kraštiečių Vilniuje studentams dėsto mikroschemų gamybos technologiją, kitas kazachas

dėsto Lietuvos sveikatos mokslų universitete.

- Papasakokite apie savo bendriją „Nursaulė“. Beje, kaip išversti pavadinimą?

- Šiuolaikinėje kazachų kalboje žodis НҰР verčiamas kaip šviesa, švytėjimas. Žodis СӘУЛЕ reiškia spindulį, šviesą. Kaip matote, mūsų organizacijos pavadinime yra lietuviškas žodis saulė pagal skambesį.

Bendrija įsikūrė 2009 m. Jos pagrindiniai tikslai – konsoliduoti Lietuvoje gyvenančius kazachų kilmės žmones siekiant skatinti jų tarpusavio bendravimą, puoselėti gimtąją kazachų kalbą, kultūrą, tradicijas, skleisti Lietuvoje informaciją apie mūsų tėvynę, prisidėti prie draugystės, bendradarbiavimo, santarvės tarp įvairių tautybių ir konfesijų atstovų Lietuvoje stiprinimo.

Mūsų bendrija jauna, tačiau turime didelių planų. Mes taip pat norėtume aktyviau bendrauti su kitomis Lietuvos etninėmis bendrijomis.

Kokius ryšius palaikote su savo istorine tėvyne?

Be abejo, palaikome ryšius. Kazachstano ambasada Lietuvoje teikia paramą, kviečia į įvairius ambasadoje organizuojamus renginius. Pasaulio kazachų asociacija kas dveji metai rengia Kurultaj (kazachų suvažiavimai), kuriuose ir mūsų delegatai dalyvauja, turi galimybės bendrauti su tautiečiais iš daugelio pasaulio šalių. Mūsų bendrija ketina prisijungti prie Europos šalių kazachų federacijos.

Kazachų tautybės atstovus užsienyje pačiame Kazachstane laiko kazachų tautos kultūros paveldo saugotojais. Kazachų šeimos, gyvenančios už Kazachstano ribų, saugo savo tautos tradicijas, papročius, kalbą. Tai, kad kazachų šeimos užsienyje gyveno kompaktiškai ir beveik neturėjo ryšių su savo istorine tėvyne, leido jiems išsaugoti kazachų tautos kultūros savitumą, kuris pačiame Kazachstane per daugelį metų buvo asimiliuojamas ir veikiamas daugelio naujovių.

- Kokios yra labiau populiarios kazachų tradicijos, šventės?

- Kazachai turi labai daug tradicijų ir papročių. Būdingas kazachų tautos bruožas yra svetingumas. Svečius visada sutikdavo su džiaugsmu ir būtinai sodindavo prie dastarchano (valgiais padengto stalo) paragauti vaišių. Kitas būdingas kazachų tautos bruožas yra pagarbumas, dėmesingumas vyresniesiems. Vaikams nuo pat lopšio skiepijama pagarba vyresnės kartos žmonėms, vaikai mokomi įsiklausyti jų išmintingų patarimų. Kazachai yra labai draugiški. Bet kurio kazacho taisyklė – niekada nepalikti artimųjų ir giminaičių nelaimėje, saugoti savo šeimos, giminės garbę bei orumą.

Taip pat yra tradicijų ir papročių, susijusių su vestuvėmis, kūdikio gimimu ir jo auklėjimu, laidotuvių bei mirusių paminėjimo papročių. Kiekviena tradicija yra savaip įdomi. Aš pati auginu du sūnus. Juos abu nuo gimimo guldydavau mūsų nacionaliniame besike, vaikiškame vežimėlyje. Praėjus keturiasdešimčiai dienų nuo kūdikio gimimo, buvo laikomasi kito papročio – Қырқынан шығару, t. y. išvesti iš keturiasdešimties dienų. Kūdikį maudė sūriame vandenyje, po maudymo keturiasdešimčia šaukštų laistė ritualiniu vandeniu. Į taurę pirmiau dėjo monetų ir sidabrinių papuošalų. Tą pačią dieną vaikui pirmą kartą kirpo plaukus ir nagus. Šiuos papročius vykdė tiktai moterys.

Mūsų bendrija pažymi nacionalines ir valstybines Kazachstano šventes: Novrūzą – kovo 22 d., Kazachstano Respublikos nepriklausomybės dieną – gruodžio 16 d.

- Koks populiariausias kazachų nacionalinis patiekalas?

- Kazachiška virtuvė garsėja didele mėsos delikatesų įvairove ir labai skaniais patiekalais iš mėsos, o taip pat labai naudingais sveikatai gėrimais – kumysu, šubatu ir airanu. Kazachai taip pat valgo arklieną. Vienas pagrindinių nacionalinių patiekalų yra bešparmakas, išvertus reiškia penki pirštai. Šis patiekalas daugiausia gaminamas iš arklienos. Taip pat galima panaudoti jautieną ir avieną.

Aptarė tautinių bendrijų veiklą

Vilniuje veikia dešimtys tautinių bendrijų ir tautinių mažumų organizacijų. Kaip joms sekasi? Su kokiomis problemomis susiduria jos savo darbe? Kokios paramos jos laukia iš miesto savivaldybės, valstybinių institucijų?

Šie ir kiti klausimai buvo svarstomi lapkričio 19 d. Tautinių bendrijų namuose vykusioje Apskritojo stalo diskusijoje.

Reikia pažymėti, kad sostinėje veikiančioms tautinėms bendrijoms dėmesio nestokojama. Jų reikmėms tarnauja Tautinių bendrijų namai, kuriuose per metus vyksta keli šimtai įvairiausių renginių. Sostinės savivaldybės Taryboje yra įsteigtas Tautinių bendrijų ir savivaldos plėtojimo komitetas, kuris teikia konkrečią paramą tautinėms bendrijoms. Jų reikmėmis rūpinasi ir Savivaldybės tarybos Tautinių bendrijų ir religijos reikalų visuomeninė komisija.

Diskusijoje dalyvavę Kultūros ministerijos Tautinių mažumų reikalų skyriaus vyriausioji specialistė Rasa Paliukienė, Vilniaus miesto tarybos Tautinių bendrijų ir savivaldos plėtojimo komiteto pirmininkė Olga Gorškova, Tautinių bendrijų tarybos pirmininkė Galina Miškinienė, Savivaldybės tarybos Tautinių bendrijų ir religijos reikalų visuomeninės komisijos pirmininkas Georgios Macukatovas, tautinių bendrijų nevyriausybinių organizacijų vadovai analizavo tautinių bendrijų darbą, siūlė į šią veiklą labiau įtraukti jaunimą, teikti apie tautines bendrijas daugiau informacijos visuomenei, moksleiviams, išleisti enciklopedinį leidinį apie Lietuvos tautines bendrijas.

„Moldovos Respublikos ateitis – Europos Sąjungoje!“

Lapkričio 24 d., Rytų partnerystės viršūnių susitikimo Vilniuje išvakarėse, išeivių iš Moldovos Respublikos bendrijos „Dačija“ nariai, šios šalies bičiuliai susirinko sostinės S. Daukanto aikštėje į viešą susirinkimą – mitingą palaikyti Moldovos Respublikos integraciją į Europos Sąjungą.

Remigijaus Bartkaus nuotr.

„Mes tikime, kad lapkričio 28-29 d. Vilniuje vyksiantis Rytų partnerystės viršūnių susitikimas galutinai įtvirtins Moldovą politinėje, ekonominėje ir kultūrinėje Europos erdvėje ir suteiks šaliai visiškos integracijos į Europos šeimą galimybę. Esame nepaprastai dėkingi Lietuvai, ES Tarybos pirmininkei, už Moldovos palaikymą keliaujant Europos kryptimi“, - mitinge sakė „Dačijos“ pirmininkė Lučija Bartkienė.

Mitingo dalyvių priimtoje deklaracijoje „Moldovos Respublikos ateitis – Europos Sąjungoje!“ pažymima, kad istorinė galimybė Moldovai integruotis į Vakarų civilizaciją yra natūralus pokyčių tęsinys, kurį per pastarąjį ketvirtį amžiaus patiria visas Pietryčių Europos regionas. „Naujausiose aukščiausio lygio Europos institucijų išvadose nustatyta didelė Moldovos Respublikos pažanga, artėjant prie ES. Europos integracija turi būti tęsiama, nepaisant įvairių kliūčių“, - pažymima deklaracijoje.

Šią dieną moldavų bendrijų užsienio šalyse mitingai, palaikantys Moldovos Respublikos integraciją į ES, vyko visuose didžiuosiuose Europos miestuose, Kanadoje bei JAV.

TBN inf.

Tautinių kultūrų diena Klaipėdoje

Ramutė MAČIULAITIENĖ
kultūrinės veiklos vadybininkė

Lapkričio 9 d. Klaipėdos koncertų salėje skambėjo įvairių tautų melodijos, raibo akys nuo daugybės nacionalinių kostiumų spalvų įvairovės. Klaipėdos tautinių kultūrų centras antrą kartą surengė festivalį „Tautinių kultūrų diena“, kuriame dalyvavo miesto tautinių bendruomenių meno kolektyvai, svečiai – lenkų ansamblio „Vilija“ solistė Renata Brosal iš Vilniaus ir armėnų dainų ir šokių ansamblis „Hajrenik“ iš Kauno.

Scenoje skambėjo lietuvių, vokiečių, armėnų, ukrainiečių, totorių, rusų, azerbaidžaniečių, baltarusių, lenkų, žydų dainos, šokių melodijos.

Šiais metais vyko vaikų piešinių konkursas „Aš piešiu protėvių gimtinę“. Jame dalyvavo per šimtą bendrojo lavinimo ir tautinių bendrijų sekmadieninių mokyklų jaunųjų menininkų nuo dviejų iki aštuoniolikos metų. Festivalio metu konkurso laureatai buvo apdovanoti diplomais ir knygutėmis.

Festivalio tikslas – puoselėti miesto tautinių bendrijų veiklą, tradicijas, papročius, supažindinti visuomenę su miesto kultūrine įvairove, skatinti tarpkultūrinį dialogą.

Renginį parėmė Klaipėdos miesto savivaldybė ir LR kultūros ministerija.

Pagerbė tautinių mažumų meno kolektyvų vadovus

Vlado Uznevičiaus nuotr.

Lapkričio 14 d. Tautinių bendrijų namuose pagerbti tautinių mažumų meno kolektyvų vadovai.

Tautinių bendrijų namų svetainėje susirinko žmonės, kurie daugelį metų vadovauja dainų, šokių kolektyvams, rengia dailės, fotografijos parodas. Savo nepailstama veikla, negailėdami asmeninio laiko, dažniausiai be jokio materialinio atlyginimo, jie puoselėja Lietuvos tautinių mažumų kultūrą ir tradicijas. Jų vadovaujami atlikėjai koncertuoja šalyje ir užsienyje, dalyvauja įvairiuose tarptautiniuose festivaliuose ir konkursuose, užima prizines vietas, garsina Lietuvos vardą. Meno kolektyvų vadovai yra išugdę ne vieną talentą, kuris vėliau tapo profesionaliu menininku.

Tautinių bendrijų namų direktorė Alvida Gedaminskienė dėkojo vadovams už jų pasiaukojamą darbą, pažymėjo jo reikšmę, skiepijant toleranciją, skatinant tarpkultūrinį dialogą visuomenėje.

Lietuvos rusų kultūros ir švietimo bendruomenės „Svietlica“ pirmininkė Galina Kuzmina, beje, viena iš šio renginio organizatorių, pabrėžė, kad šių meno kolektyvų vadovai - nuolatiniai renginių „Jaunieji talentai Vilniaus scenoje“, jau šešeri metai organizuojamų Lietuvos rusų dramos teatre, dalyviai.

Meno kolektyvų vadovai, atskiri atlikėjai, renginių „Jaunieji talentai Vilniaus scenoje“ aktyvūs dalyviai buvo apdovanoti „Svietlicos“ ir Tautinių bendrijų namų Padėkos raštais.

Renginio dalyviai pasidžiaugė, kad jų veikla yra pastebima ir vertinama, kad jiems suteikta galimybė susitikti, pabendrauti, pasikeisti nuomonėmis apie mėgstamą darbą, ateities planus.

Šis renginys Tautinių bendrijų namuose ne pirmas, kuriame pagerbiami tautinių mažumų meno kolektyvų vadovai.

Rengdami koncertus kitiems, jie šį kartą patys tapo žiūrovais. Jiems koncertavo Maišiagalos moterų vokalinis ansamblis „Mejszagolanki“ („Maišiagolianki“) iš Maišiagalos (Vilniaus r.).

Šis kolektyvas susikūrė 1997 m. Daug kartų koncertavo Lietuvoje, įvairių Lenkijos miestų šventėse, su meninėmis programomis lankėsi Švedijoje, Norvegijoje. Ansamblio repertuare – liaudies, autorinės kompozitorių dainos. Vadovė – Jasia Mackevič.

TBN inf.

Eurokomisarė ragino labiau rūpintis mažumomis

Lapkričio 12 d. Vilniuje surengtoje tarptautinėje konferencijoje Europos Sąjungos (ES) vidaus reikalų komisarė Cecilia Malmstrom (Sesilija Malstriom) paragino griežčiau kovoti su neapykantos nusikaltimais prieš diskriminuojamas socialines grupes, pabrėždama, kad tai svarbu Europos ateičiai.

„Mes iš tiesų gyvename sunkiu ekonominiu laiku, bet jei negalime apsaugoti pažeidžiamiausių, tada turime paklausti savęs, apie ką apskritai yra Europos projektas“, - sakė eurokomisarė.

„Tai labai svarbus elementas debatuose apie Europą ir jos ateitį“, - teigė ji.

Pasak C. Malmstrom, Europoje didėja supratimas, kad šią problemą reikia spręsti – ypač tai ji sakė pastebinti žiniasklaidoje. Tačiau ES pareigūnė kartu pažymėjo, jog mažumų, kurių atžvilgiu vykdomi neapykantos nusikaltimai, padėtis prastėja.

„Neapykantos nusikaltimai kyla iš netolerancijos ir neišmanymo. Ir čia susirūpinimą kelia ne tik tai, kad neapykantos nusikaltimų daugiau įvykdoma, bet ir tai, kad prastėja požiūris į mažumas: musulmonus, žydus, romus. Kaip rodo tyrimai, požiūris į juos pablogėjo. Ir tas pats yra su požiūriu į migrantus“, - dėstė eurokomisarė.

Be to, ji išreiškė nuogąstavimą, kad Europoje daugėja netolerantiškų politikų. **TBN inf.**

Dvaras Rokiškio rajone mena žymų rumuną ir jo dukterį

Gražų lietuviškos vasaros savaitgalį Rokiškio rajone apsilankę Lietuvos rumunų kultūros bendrijos „Dačija“ nariai susipažino su įdomiu istoriniu objektu, glaudžiai siejančiu abi valstybes. Šis objektas – Ilzenbergo dvaras, išsidėstęs tarp Ilgio ir Apvalaso ežerų palei Lietuvos – Latvijos sieną. Viena iš paskutinių jo savininkių buvo vieno garsiausių rumunų intelektualų, politiko ir literatūros kritiko Tito Livijaus Majoresku duktė Livija Majorescu-Dimšienė, Rumunijos karalienės Elžbietos, Rumunijos karaliaus Karolio I (1866 – 1914) žmonos, freilina.

Grupė kelionės dalyvių prie Ilzenbergo dvaro rūmų.

Dzeraldas KAUNECKAS

Rumunijos pėdsakas Lietuvoje

„Nors Lietuva turi prekybinių ryšių ir kitokių kontaktų su Rumunija, daugelis lietuvių šią šalį įsivaizduoja kaip egzotišką Drakulos gimtinę. Mūsų šalies istoriniai ryšiai su Rumunija yra labai mažai nagrinėti, galima sakyti, tai yra balta dėmė. Todėl dvare viešėjusiems rumunų bendruomenės nariams buvo itin malonu, kad čia gyveno garsiojo jų tautiečio atžala“, - teigė Ilzenbergo dvaro savininkas Vaidas Barakauskas.

Pasak bendrijos „Dačija“ pirmininkės Lučijos Bartkienės, XVI a. įkurta dvarvietė yra išskirtinis Lietuvoje objektas, turintis tiesioginių sąsajų su Rumunija. „Tai bene ryškiausias Rumunijos pėdsakas Lietuvoje. Labai svarbu, kad dvaras prikeliamas naujam gyvenimui, rūpinamasi jo istoriniu paveldu. Šiame dvare XX amžiaus pradžioje lankėsi ir pats T. L. Majoresku, tuo šis dvaras yra dar svarbesnis rumunų istorijoje“, - sakė L. Bartkienė.

„Buvo labai teisingos ir mylėjo žmones”

1892 m. Livija Maiorescu ištekėjo už turtingo lenkų bajoro, geležinkelių inžinieriaus Eugenijaus Dimšos, turėjusio Ilzenbergo dvarą Lietuvoje. Livijai tada buvo beveik trisdešimt metų, jos vyrui – apie keturiasdešimt. E. Dimša buvo išsilavinęs žmogus, mokėjo penkias kalbas, tarp jų – vokiečių ir prancūzų.

Dėl savo vyro profesijos Livija nuolat keliavo iš Ilzembergo dvaro į Krymą, Peterburgą, Vieną, Berlyną.

Livijos gyvenimas buvo paženklintas ir skaudžiomis netektimis. 1905 m., vos sulaukusi trejų metų, mirė jauniausioji iš trijų dukterų. O 1918 m. kruvinų įvykių Rusijoje metu Livija prarado ir savo vyrą.

1941 m., bolševikams nacionalizavus dvarą, Livija repatrijavo į Rumuniją. Iš pradžių atvyko į Bukareštą, vėliau apsistojo Campulung Muscel mieste su dviem dukterimis ir dviem anūkėmis. Čia Livija 1946 m. ir mirė, sulaukusi 83 metų.

Išliko liudininkų prisiminimų apie L. Majorescu ir jos gyvenimą Lietuvoje. Veronika Prakopavičienė-Griškėnaitė, tarpukariu Ilzenbergo dvare tarnavusi virėja, tarnaite ir ekonome, savo atsiminimuose rašė, kad dvarininkė Livija Dimšienė buvo rumunė dainininkė, dainavo Rumunijos karalienei, nepaprastai gražiai grojo pianinu, mokėjo rusų, lenkų, prancūzų, anglų, vokiečių kalbas, o lietuviškai kalbėjo silpnai.

Į Ilzenbergo dvarą dažnai atvykdavo svečių iš kitų Lietuvos dvarų, iš Rumunijos, Belgijos, Lenkijos. Čia jie puotaudavo, klausydavosi muzikos, medžiodavo dvaro apylinkėse, plaukiodavo, žvejodavo ir maudydavosi Ilgio ežere.

Veronikos ir kitos dvare tarnavusios moters Aldonos Rdeckienės-Trečiokaitės liudijimu, Ilzenbergo dvaro savininkės Livija ir jos duktė Livija Emilija buvo labai teisingos,

mylėjo žmones, dvaro nuomininkų vaikams duodavo dovanų.

Įamžintas vardas

T. L. Majoresku (1840-1917 m.), Ilzenbergo dvarininkės Livijos Dimšienės tėvas, laikomas vienu iškiliausių Rumunijos intelektualų. Jis buvo įtakingiausios šalies politinės organizacijos – „Junimea“ – steigėjas. Nuo 1874 m. iki 1914 m. ėjo aukštas pareigas Rumunijos vyriausybėje: buvo švietimo ministru, užsienio reikalų ministru bei ministru pirmininku.

Apie jo nuopelnus liudija tas faktas, kad Bukarešte T. L. Majoresku vardu pavadintas universitetas.

Dvaras atgimsta

1515 m. įkurtas Ilzenbergo dvaras atgimsta po 70-ies naikinimo metų. Atnaujinamas parkas ir sodas. Pasodinta 300 naujų vaismedžių ir tiek pat medžių.

Tai bus viena retų dvarviečių, kurioje derės reprezentacinės-muziejinės funkcijos bei gyvenamoji ir šiuolaikinio ūkininkavimo paskirtis.

„Rekonstruodami Ilzenbergo dvarvietę su rūmais, ūkiniais pastatais, parku - sodu ir kita infrastruktūra, stengiamės atkurti autentišką jos išvaizdą ir atmosferą. Kadangi viena paskutinių valdytojų buvo kilusi iš Rumunijos, manome, kad ji savo pėdsaką paliko ne tik dvaro valdyme, bet ir dvaro pastatuose. Neabejoju, šis pėdsakas bus įdomus ne tik į Lietuvą atklystantiems rumunams, bet ir lietuviams“, - sakė V. Barakauskas.

„Šiame objekte istorinė patirtis bus suderinta su moderniomis technologijomis ir šiuolaikiniu gyvenimo būdu, plėtojant darną su gamta. Tokių vietų Lietuvoje itin maža“, - pastebėjo V. Barakauskas. Jis pažymėjo, kad dvare taip pat bus įkurtas ir pirmasis šalyje tikras biodinaminis ūkis.

Etninių grupių verslininkės mokosi anglų kalbos

Liia Urman daug metų vadovauja Lietuvos etninių grupių moterų verslininkių draugijai.

Vlado Uznevičiaus nuotr.

Tautinių bendrijų namuose vyksta kelių mėnesių trukmės anglų kalbos kursai, kuriuose mokosi Lietuvos etninių grupių moterų verslininkių draugijos narės. Užsiėmimus veda puiki jauna specialistė, Vilniaus universiteto Anglų filologijos katedros absolventė Beata Mažul. Mokslas prasidėjo nuo bendrosios anglų kalbos, pamažu pereinant prie kai kurių verslo kalbos elementų. „Pavydėtinas žmonių entuziazmas. Nepaisant to, kad kai kurios kursantės jau senokai baigė vidurinę mokyklą, jų gebėjimas ir noras mokytis neišblėso“, - sako viena šio projekto iniciatorių Vilniaus universiteto Anglų filologijos katedros docentė Inesa Šeškauskienė.

Tačiau nuo sumanymo iki pirmojo užsiėmimo teko nueiti ne trumpą ir nelengvą kelią.

Lietuvos etninių grupių moterų verslininkių draugija vienija įvairių tautybių, tarp jų – moldavų, rusų, estų, uzbekų ir kitų – moterų organizacijų Lietuvoje lyderes. Jos pirmininkė Liia Urman seniai brandino mintį, kad tokioms moterims būtų daug lengviau užmegzti naujus kontaktus, integruotis į platesnį verslininkų ratą, jei jos mokėtų anglų kalbą. O dar verslo kalbos pradmenys būtų tikrai didelė vertybė, langas į pasaulį, manė Liia.

Jai pasisekė sutikti vienminčių moterų iš Vilniaus universiteto. Tai irgi VU Anglų kalbos katedros absolventė Aistė Ptakauskė. Ji taip pat yra US-LT ALUMNI asociacijos prezidentė. Ši asociacija vienija mūsų šalies žmones, kurie stažavosi JAV – studijavo, dėstė, dirbo mokslinį darbą. Iš ten jie grįžo ne tik plačiau žvelgdami į pasaulį, bet ir atsivežė naujų idėjų, kurios gali padėti kurti geresnį pasaulį. Ir ne kur nors toli, o čia pat, Lietuvoje. Tas idėjas neretai padeda įgyvendinti JAV ambasada Vilniuje.

A. Ptakauskė kreipėsi į VU Anglų filologijos katedros docentę I. Šeškauskienę, kuri prieš porą metų gavusi Fulbrght'o stipendiją, stažavosi Kalifornijos universitete Berklyje (JAV), taip pat yra minėtos asociacijos narė. „Tinkami žmonės susitikę tinkamoje vietoje ir tinkamu laiku gali išspręsti daugybę problemų“, - teigė Inesa.

A. Ptakauskė, I. Šeškauskienė ir L. Urman parengė projektą. Reikėjo surasti patalpas ir visas reikiamas priemones kalbai dėstyti, pagaliau ir lėšų. Čia pravertė US-LT ALUMNI asociacijos ryšiai su JAV ambasada, kuri sutiko iš dalies finansuoti projektą.

„Esame dėkingi Tautinių bendrijų namams, kurie mums suteikė patalpas ir maloniai priėmė. Taip pat esame dėkingi JAV ambasadai, kuri kartu su anglų kalba siekia skleisti savo šalies vertybes, skatinti žmones integruotis į visuomenę, ugdyti jų verslumą ir inovatyvumą. Anglų kalba yra svarbi priemonė šiems gebėjimams ugdyti“, - sakė I. Šeškauskienė.

TBN inf.

„Pontos“ kvietė mokslininkus diskutuoti

Rugsėjo 13-14 d. Vilniuje vyko tarptautinė konferencija „Bizantijos tautų sandrauga ir jos reikšmė Europos civilizacijai“. Ją surengė Graikų bendruomenė Lietuvoje „Pontos“. Konferencijoje pranešimus skaitė mokslininkai iš Lietuvos, Baltarusijos, Graikijos, Bulgarijos, Serbijos ir kitų (iš viso dvylikos) šalių.

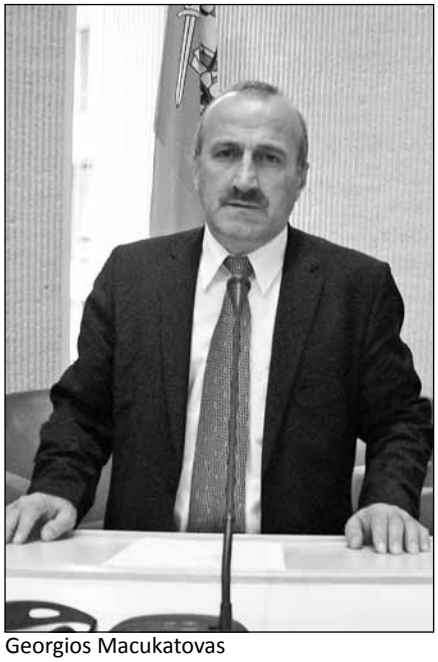

Georgios Macukatovas

Ši konferencija – tęstinis projektas, kurį nuo 2003-iųjų metų vykdo „Pontos“ bendru pavadinimu „Europos Sąjunga ir Bizantijos kultūrinis palikimas“. Konferencijos, kuriose svarstoma Bizantijos civilizacijos reikšmė, jos įtaka Europos raidai, rengiamos kas antri metai. Ši buvo šeštoji. Konferencijų dienotvarkę papildo kultūrinė programa. Per tą laiką surengtos keturios tarptautinės fotografijų parodaos, koncertavo folkloro ansambliai iš aštuonių šalių.

„Bizantija buvo daugelio tautų valstybė. Jos pasiekimai buvo labai dideli. Ką dabar mes, europiečiai, turime, beveik viskas yra paveldėta iš Bizantijos. Ypač tai pasakytina apie teisę, įstatymų leidybą, švietimą, socialinę sritį, diplomatiją ir kt.“, - sakė „Pontos“ pirmininkas Georgios Macukatovas.

Tarp mokslininkų iš šalių, kuriose bizantologija turi gilias tradicijas, šiose konferencijose vis svaresnį žodį taria ir Lietuvos tyrinėtojai. Pastarojoje pranešimus skaitė profesoriai Bronius Genzelis, Krescensijus Stoškus, Gediminas Navaitis, daktarai Algis Kasperavičius, Darius Baronas ir kt.

Konferencijos dalyviai ne tik diskutavo mokslinėmis temomis, bet ir kėlė klausimus, kurie aktualūs šiandien. Priimtoje rezoliucijoje pažymima, kad svarbu saugoti ir populiarinti Bizantijos kultūrines tradicijas, daugiau dėmesio skirti Bizantijos istorijos, kultūros tyrinėjimui, įtraukti šias temas į mokyklų ir universitetų programas. Kelia nerimą Viduramžių bizantiškų istorinių, archeologinių paminklų, tarp jų šv. Sofijos cerkvės Trapezunde, ateitis. UNESCO ir kitos tarptautinės organizacijos galėtų prisidėti prie jų tvarkymo ir apsaugos.

Kaip minėta, konferencijos apie Bizantijos kultūrinį palikimą vyksta jau dešimt metų. Jose dalyvavo mokslininkai iš penkiolikos šalių, perskaityta daugiau kaip šimtas pranešimų. Per tą laiką sukauptas vertingas archyvas šia tematika.

„Deja, neturime galimybės konferencijų medžiagą išleisti atskira knyga, kaip neturime galimybės pakviesti daugiau pranešėjų iš kitų šalių. Pageidaujančių atvykti į mūsų konferencijas yra daugiau negu mes galime priimti“, - teigė „Pontos“ vadovas.

Graikų bendruomenė Lietuvoje „Pontos“ vienija Juodosios jūros arba Pontijos graikų išeivių palikuonis. Prieš šimtą metų jų protėviai buvo priversti palikti savo tėvynę ir ieškoti prieglobsčio kitose šalyse. Manoma, kad šiuo metu pasaulyje gyvena apie penkis milijonus graikų – šio regiono palikuonių. Pasak G. Macukatovo, Lietuvoje jų priskaičiuojama apie du šimtus šeimų.

TBN inf.

Rusų kultūros centre – paroda apie K. Donelaitį

Rugsėjo 30 d. Kauno M. Dobužinskio rusų kultūros centre atidaryta Tamaros Vasiliauskienės tapybos darbų paroda „Kristijono Donelaičio darbai ir dienos“.

Dailininkės paveiksluose regime „Metų“ poemos veikėjų gyvenimo ir darbų vaizdus, patį poetą, sėdintį prie darbo stalo su plunksna rankoje. Kūriniai žiūrovą pavergia giliu epochos, personažų psichologijos pažinimu, istoriniu tikroviškumu.

Ši paroda buvo VIII Tarptautinio rusų kultūros ir meno festivalio Kaune sudėtinė dalis. Ji veikė iki spalio 22 d. T. Vasiliauskienės paveikslus galima pamatyti virtualioje parodoje http://kd300.ru

Projektą parėmė Kaliningrado srities kultūros ministerija.

T. Vasiliauskienė (Jaroslavkina) gimė Kursko srityje (Rusija). Vaikystė praėjo Kaliningrado srityje. Studijavo Lietuvos dailės institute (dabar – Vilniaus dailės akademija). Nuo 2000-ųjų metų gyvena Kaliningrade. Yra surengusi personalinių parodų, dalyvavo daugelyje tarptautinių parodų Lietuvoje ir kitose šalyse. T. Vasiliauskienės tapybos darbų yra privačiose kolekcijose Lietuvoje, Vokietijoje, Rusijoje, Švedijoje, JAV ir kitose šalyse.

Be parodos apie K. Donelaitį, kasmet vykstančio Tarptautinio rusų kultūros ir meno festivalio programoje buvo filmų peržiūros, romansų vakaras, dailininkės Nadeždoos Kirsanovos rusų tradicinių nėrinių, Baltijos šalių meistrų lėlių parodos.

TBN inf.

Kurban Bairam subūrė totorius

Spalio 19 d. Vilniaus įgulos karininkų ramovė pražydo totoriškų nacionalinių kostiumų spalvomis ir skambėjo nuo totorių melodijų. Lietuvos totoriai čia šventė Kurban Bairam – aukojimo ir hadžo pabaigos šventę.

Totorių vaikų ansamblis „Ilsu“

Melodijos, šokių ritmai

Gausiai susirinkusių totorių iš įvairių šalies kampelių, šios tautos bičiulių laukė įdomi ir spalvinga šventės programa.

Koncertavo totorių folkloro ansamblis „Alije“, vadovaujamas Aleksandro Melecho. Daugiau kaip penkiolika metų gyvuojantis kolektyvas – nuolatinis totorių švenčių, o taip pat Vilniaus, Kauno miestų dienų, tarptautinių festivalių Lenkijoje dalyvis, ne kartą jo meną matė Lietuvos televizijos žiūrovai.

Kurban Bairam šventėje pasirodęs Almiros Trakšelienės vadovaujamas totorių vaikų ansamblis „Ilsu“ dar negali pasigirti tokia ilga biografija, o ir jo dalyvių amžius labai jaunas. Tačiau ar daug Lietuvos vaikų gali pasakyti dalyvavę Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai renginiuose? O „Ilsu“ praėjusią vasarą buvo išvykęs į Lietuvos ambasados Ukrainoje surengtas Lietuvos dienas Kryme, koncertavo istoriniame Krymo totorių centre Bachčisarajuje. Lietuvos dienų Kryme renginiai buvo skirti Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai pradžiai pažymėti.

Fotografijų paroda

Šventės metu Karininkų ramovės foje buvo atidaryta fotomenininko Jono Paršeliūno Lietuvos totorių sakralinio paveldo fotografijų paroda. Jose užfiksuotos totorių mečetės, esančios Nemėžyje, Keturiasdešimties totorių kaime (Vilniaus r.), Raižiuose (Alytaus r.) ir Kaune, o taip pat dalis šių šventovių interjero. Sovietmečiu veikė tiktai Raižių mečetė, kitos buvo uždarytos, o mečetė Vilniuje nugriauta. Ją parodoje priminė atminimo lentos, pritvirtintos prie Puslaidininkių fizikos instituto pastato, nuotrauka.

Parodoje eksponuojama Kėdainių minareto nuotrauka. Dvidešimt penkių metrų aukščio minaretas pastatytas 1880 m. ir skirtas atminti Rusijos – Turkijos karą. Tai vienas iš dviejų minaretų Lietuvoje (kitas yra prie Kauno mečetės).

Sakraliniam totorių paveldui priklauso kapinės. Nuotraukose užfiksuotos Nemėžio, Raižių ir Salako (Zarasų r.) senosios totorių kapinės.

Ilgaamžės tradicijos

Kurban Bairam – pati didžiausia šventė islamo kalendoriuje. Tai aukojimo šventė, turkiškai vadinama Kurban Bairam arba Eid al-Adha – arabiškai kalbančiose šalyse. Ji švenčiama dvylikto mėnesio Zul Hidžah dešimtą dieną pagal musulmonų mėnulio kalendorių.

Šventės metu tikintieji aukoja gyvulius – avinus, karves, ožkas ir kupranugarius. Ritualinio gyvulių skerdimo tradicija siekia biblijinius laikus. Dievas, norėdamas išbandyti pranašo Abraomo tikėjimą, liepęs jam paaukoti savo sūnų Izaoką. Paskutiniu momentu, kai Abraomas buvo bežudąs sūnų, Dievas atsiuntė jam avinėlį ir paprašė paaukoti jį vietoje sūnaus.

Kurban Bairam – šventė, kai susiburia šeima, vieni kitus sveikina, lanko, daug ir skaniai valgo.

TBN inf.

Kėdainių minaretas

Šventė, kurią švenčia visi

Šiek tiek pakeitus amerikiečių literatūros klasiko Ernesto Hemingvėjaus (Ernest Hemingway) romano „Šventė, kuri visada su tavimi“ pavadinimą, apie Naujuosius metus galima pasakyti: šventė, kurią švenčia visi. Švenčia dideli ir maži, seni ir jauni, įvairių konfesijų atstovai, švenčia viso pasaulio tautos... Natūralu, kad kiekviena jų turi savų Naujųjų metų sutikimo tradicijų, šventimo papročių. Jokia kita šventė neatspindi tautos bruožų, jos tradicijų, gyvenimo būdo taip ryškiai kaip Naujųjų metų šventimas. Tačiau visų tautų naujametinėms tradicijoms būdingas ir vienas bendras bruožas – tai tikėjimas Stebuklu, geresnės ateities lūkesčiai. Apie savo tautų naujametines tradicijas ir papročius pasakoja Lietuvos tautinių bendrijų atstovai.

Jonas RUMŠA

Kaip sutiksime, taip gyvensime...

Kaip teigė Lietuvos Stepono Batoro vengrų kultūros draugijos pirmininkė Marija Rubaževičienė, jos istorinėje tėvynėje senieji metai turėjo būti palydimi su triukšmu, gaudesiais, skambesiais – tai senųjų metų ir piktų jėgų išvarymas. Kai kuriuose Vengrijos regionuose manoma, kad šis paprotys išliko iš karo su turkais laikų, kada Naujųjų metų išvakarėse moterys sudaužydavo keptuves, skambindavo varpais, kad išgąsdintų ir išvarytų priešą. Nuo to laiko, kasmet panašiais triukšmais atsisveikinama su senaisiais metais.

Šalia magiškųjų veiksmų, buvo stengtasi atspėti ateinančių metų gamtos reiškinius. „Pavyzdžiui, Naujųjų metų išvakarėse žmonės ruošdavo „česnako kalendorių“, iš kurio galėdavo numatyti kitų metų orą. Į dvyliką česnako skiltelių suberdavo druskos. Kiekviena skiltelė atitikdavo tam tikrą mėnesį. Tikėdavo, jog kurioje skiltelėje kitą dieną druska sudrėks, tas mėnuo bus drėgnas, iškris daug lietaus ar sniego“, - sakė Marija.

Merginos įvairiausiais magiškais būdais bandė atspėti savo likimą. Pasak M. Rubaževičienės, vienas populiariausių tokių papročių – kukulių virimas. Paruošiama 13 kukulių. Dvylikoje iš jų paslepiami popieriukai su vyriškais vardais, o 13-asis paliktas tuščias. Lygiai vidurnaktį kukuliai įmetami į verdantį vandenį ir, pagal įsitikinimą, pirmame iškilusiame į viršų kukulyje ir slėpėsi būsimojo vardas. O kam tenka tuščias kukulis – tikrai gali nesitikėti ateinančiais metais ištekėti.

„Naujametiniai papročiai iš esmės kilo iš įsitikinimo, kad kaip pasitinkame Naujuosius, taip bus ir per visus ateinančius metus. Taip pat buvo tikima, kad ką darome pirmąją Naujųjų metų dieną, tai kartosime visus ateinančius metus, todėl buvo labai svarbu, ką tą dieną veiksime“, - aiškino Marija.

Todėl, pasak bendrijos pirmininkės, reikėjo anksti ryte išsiprausti šaltame vandenyje – kad visus metus lydėtų sveikata; dienos metu stengtis neatsigulti, kad nepritraukti ligos; per dieną stengtis nesibarti, nekelti savo balso. Sakydavo, kad kas iš ryto pirmas iš šulinio sėmė vandenį – jis pasėmė „auksinį vandenį‘ – jam seksis visus metus.

Kas ant šventinio stalo

Tarp naujametinių prietarų ir papročių, vengrai ypatingą vietą skiria valgiui, patiekalams.

„Ant balta staltiese padengto stalo išvakarėse padėdavo šviežios duonos kepaliuką, kurį prapjaudavo tik pirmą Naujųjų metų dieną - tam, kad šeimai būtų pakankamai duonos naujaisiais. Per šventę būdavo būtina valgyti kiaulieną, nes kiaulė „išrausia“ lobio namams. Valgyti reikia ne šiaip sau kokį įprasta patiekalą, bet rausvai iškeptą paršiuką, kuris tikrai atneš laimę, o ypač - ausytes, uodegytę ar kojytes. Kitas laimę nešantis patiekalas – lęšiai. Virti lęšiai turi būti patiekiami Naujųjų metų dieną, pirmojo valgio metu, kad į namus Naujaisiais

Naujametinį stalą puošia salotos iš bulgariškų pipirų žvakučių pavidalu

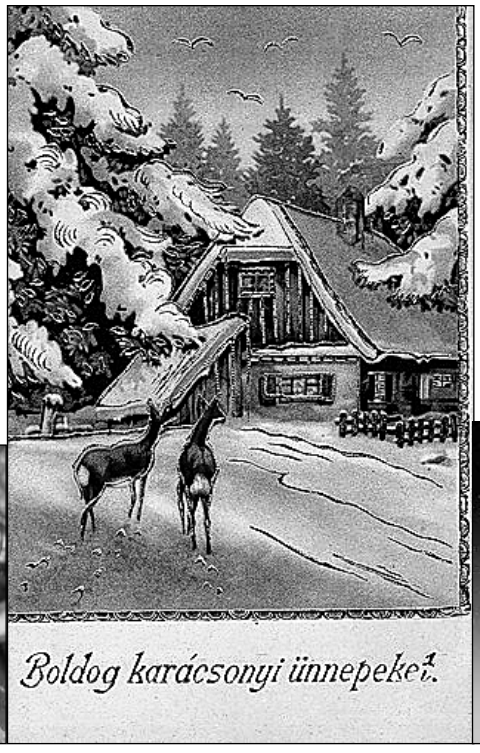

Naujametinės atvirutės iš Vengrijos ir Vokietijos

atkeliautų daug pinigų. Kas taip elgsis, to piniginė nebus tuščia visus metus. Kiti grūdai – soros ar ryžiai – taip pat atneša laimę. Virdami lęšius, įmaišydavo migdolą ar kokią kitą sėklą, ir buvo tikima, kad mergina, kuriai ji klius, kitais metais pirmoji ištekės“, - pasakojo Marija.

Vienas iš viduramžių prietarų – jei nuo stalo „nesukirsi“ visko, pasitikdamas Naujuosius, tai ir naujaisiais visko pakankamai turėsi.

Sėkmė sutikti kaminkrėtį

Šiandien daugelyje šalių, taip pat ir Lietuvoje, negalima įsivaizduoti Naujų metų be skarotos miškų gražuolės – eglutės ar eglės šakos. Tradicija – per Naujuosius metus puošti būstą eglės šakomis – gimė Vokietijoje dar XVIII amžiuje. Senovės žemdirbiai tikėjo, kad amžinai žaliuojantys medžiai daro palankų poveikį būsimam derliui. O jau vėliau imta namuose statyti eglutę ir puošti ją degančiomis žvakutėmis.

Vokiečiai manė, kad eglė yra šventas medis, kurio šakose gyvena geroji miškų dvasia, tiesos gynėja. Bet kuriuo metų laku eglė įkūnija nemirtingumą, amžinąją jaunystę, drąsą, ištikimybę, ilgą gyvenimą ir orumą. Netgi jos kankorėžiai simbolizavo gyvenimo ugnį ir sveikatą.

Kaip „Tautinių bendrijų naujienoms“ sakė Vilniaus vokiečių bendrijos pirmininkas Ervinas Peteraitis, pasitikdami Naujuosius metus, vokiečiai puošia namus įvairiaspalvėmis girliandomis, spygliuočių šakelių vainikais ir vokiško Senelio Šalčio figūrėlėmis. Vokiečiai jį vadina Weihnachtsmann (Kalėdų vyras).

Per Naujuosius metus priimta įteikti šeimos nariams, artimiesiems dovanų. „Pietų Vokietijoje būtinai reikia dovanoti paršelio formos piniginę arba kiaulės porcelianinę figūrėlę“, - apie vokiečių dovanojimo ypatumus pasakojo Ervinas.

Aišku, vaikai laukia Senelio Šalčio su dovanėlėmis. „Vokiečiai mano, kad Senelis Šaltis per Naujuosius metus atvyksta raitas ant asiliuko. Prieš miegą vaikai ant stalo padeda lėkštę dovanėlėms, kurių jiems atneš Senelis Šaltis, o į batelius deda šieno pavaišinti jo asiliuką“, - sakė vokiečių bendrijos pirmininkas.

Vokiečiai – praktiški žmonės. Naujųjų metų naktį jie randa laiko ir kitų metų orų prognozei sudaryti. Pasak E. Peteraičio, tai daroma taip: ant stalo dedama dvylika svogūnų su nupjauta viršūnėle ir duobute viduje, į kurią įberiama druskos. Laikrodžiui išmušus vidurnaktį – prognozė paruošta. Svogūnai, kurie „suėdė“ visą druską, reiškia lietingus mėnesius, o tie, kuriuose liko druskos, - sausus.

Tačiau, be orų spėjimo, vokiečiai Naujų metų naktį mėgsta pasilinksminti ir gatvėje. „Sėkmės ženklas – Naujųjų metų naktį sutikti kaminkrėtį. O jeigu jums dar pavyks ir suodžiais išsitepti, tai nuolatinė sėkmė garantuota“, - pranašiškus naujametinius ženklus aiškino vokiečių bendrijos vadovas.

Vokiečiai švenčia ilgai. Kaip teigė Ervinas, šventinis laikotarpis, prasidėjęs Kūčių vakarą, tęsiasi iki pat Trijų Karalių dienos.

Bučinio paslaptis

„Bulgarai tradiciškai Naujuosius metus sutinka namuose, - sakė Lietuvos bulgarų bendrijos „Madara“ pirmininkas Petko Ivanov. – Naujųjų metų išvakarėse Bulgarijoje pažymima šventojo Vasilijaus Didžiojo diena, kuri labiau žinoma kaip „survaki“ (sveikinimas šakele). Per Naujuosius metus Bulgarijoje priimta rengtis naujais drabužiais. Prasidedant šventei jauniausias šeimos narys prie eglutės gieda svečiams Kalėdų giesmes. Atsidėkodami geri dėdės ir tetos įteikia jam dovanėlių“.

Pasak Petko, bulgarai turi įvairių naujametinių tradicijų. Viena tokių – įžiebti ugnį. „Vyriausias šeimos narys uždega naujametinį židinį. Bet prieš tai židinys išvalomas eglės šakomis. Į židinį įdeda storą pliauską, kuri simbolizuoja ilgą gyvenimą. Todėl dažniausiai deda ąžuolinę pliauską, kuri uždegama vakare. Pagal tai, kaip ji dega, sprendžiama kokie bus ateinantys metai, koks bus derlius“, - teigė P. Ivanov.

Tačiau įdomiausi dalykai prasideda mušant laikrodžiui dvyliktą kartą.

„Tuo metu namuose kelioms minutėms gęsta šviesos naujametiniams bučiniams. Kiekvienas bučiuoja jam patinkantį asmenį, o pats bučinys lieka paslaptimi visiems likusiems žmonėms. Paslaptį saugo tamsa“, - aiškino Petko.

Tik po to šeimininkė pradeda pjaustyti pyragą su jame įkeptais siurprizais. Kam kliuvo moneta – bus turtingas, kam rožės šakelė – tą aplankys meilė. Be to, kaip teigė Petko, pyrage būna įdėta popierėlių su įvairiais linkėjimais. Daug juoko būna, kai devyniasdešimtmečiui seneliui linkima meilės, o penkerių metukų vaikeliui – sėkmingai tvarkyti ūkį.

„Tradicinis bulgarų naujametinis patiekalas yra banica – sluoksniuotas pyragas su sūriu. Apskritai svarbi reikšmė teikiama šventiniam stalui. Bulgarai mano, kad kuo turtingesnės bus naujametinės vaišės, tuo derlingesni bus metai“, - apie bulgarų kulinariniu ypatumus per Naujuosius metus pasakojo bendrijos vadovas.

Laimės šakelės

Apie dar vieną naujametinę tradiciją papasakojo Petko.

„Naujųjų metų naktį, po vidurnakčio, Bulgarijoje vaikai išeina į gatves, rankoje laikydami kyzylo šakelių. Šios šakelės vaikų rankose simbolizuoja laimę. Sutikę suaugusių, vaikai kyzylo šakele juos paplaka per nugarą, linkėdami gerovės ir laimės ateinančiais metais. Gražu, kai suaugę tokia proga kišenėje turi kokį nors skanėstą laimės pasiuntiniams, nes visiems tiems mažyliams, kurie dalinasi gyvybinga kyzylo jėga, o šis medis kaip tik turi tokių savybių, priimta atsidėkoti“, - sakė bulgarų bendrijos pirmininkas.

Armėnai savo antroje tėvynėje

Vilniuje išleista Marijos Danilienės knygos „Armėnija ir armėnai Lietuvoje“ pirmoji dalis „Armėnijos istorijos puslapiai“. Joje rašoma apie didvyriškus ir tragiškus armėnų tautos istorijos puslapius. Kaip sako pati autorė, tai nėra istorijos vadovėlis, o tik atskiri jos puslapiai.

Armėnija kadaise buvo viena galingiausių Senovės Rytų valstybių, tačiau, būdama ant didelio pasaulio istorijos kelio, tapdavo niokojamų invazijų arena. Armėnai, vejami nuo savo žemės, būdavo priversti palikti tėvynę ir apsigyventi svetimuose kraštuose.

Nuo 1362 m. (daugiau kaip 650 metų) jie gyvena Lietuvos valstybėje. Kaip autorė pažymi įžanginiame knygos žodyje, išmintinga Lietuvos didžiųjų kunigaikščių politika leido jiems gyventi pagal savo tėvynės įstatymus – Armėnų teisyną, kuris Žygimanto Senojo nurodymu iš armėnų kalbos buvo išverstas į lotynų kalbą ir 1529 m. patvirtintas Lietuvos Seimo.

Armėnai, gyvendami svetimose šalyse, siekė išsaugoti savo kultūrą, tautinę tapatybę.

Kitoje knygos dalyje „Gyvenimas antroje tėvynėje“, kuri rengiama, rašoma apie armėnų gyvenimą ir veiklą Lietuvoje. Autorė pasakoja apie armėnų vaidmenį Lietuvos ekonomikoje ir kultūroje, valstybės sienų apsaugoje, Žalgirio mūšyje. Mokėdami Rytų kalbas, armėnai daug pasitarnavo LDK prekiaujant su Rytų šalimis. Jie dirbo vertėjais, buvo įtraukiami į diplomatinę tarnybą.

Keli faktai iš M. Danilienės knygos

***JTO duomenimis, pasaulyje yra 12 mln. armėnų.**

***2,5 mln. armėnų gyvena Armėnijoje, kiti – 101 šalyje.**

***128 mln. armėnų pradingo visame pasaulyje, jie asimiliavosi.**

***Kasmet pasaulyje asimiliuojasi 183 tūkst. armėnų.**

Amatai buvo antras pagrindinis persikėlėlių iš Armėnijos užsiėmimas. Skaitytojai sužinos apie juvelyrus, armėnus audėjus, kurie ausdavo plačiai žinomas „lenkiškas juostas“. M. Danilienė taip pat rašo apie Vilniaus meno mokyklos įkūrėją Joną Rustemą, pirmojo vadovo po Vilnių ir jo apylinkes, knygos „Lietuva nuo seniausių laikų iki 1882 metų“ autorių Adomą Kirkorą ir kitus armėnų kilmės asmenis, palikusius pėdsaką Lietuvos istorijoje.

Knygos autorė M. Danilienė (mergautinė pavardė – Parsegianc) – istorikė, pedagogė, kurios darbo stažas – keturiasdešimt metų. Gimė Giandžoje (Azerbaidžanas). Baigė Vladikaukazo valstybinio pedagoginio instituto Istorijos fakultetą. Nuo 1965 m. gyvena Lietuvoje. Marija yra Lietuvos biblijos draugijos narė, dėstė kursą „Biblija – pasaulio kultūros paminklas“. Jai suteikta aukščiausia gido kategorija, yra parengusi kelias tematines ekskursijas po Vilnių. Daugelį metų bendradarbiavo respublikinėje spaudoje.

Išleista Kauno literatūrinio almanacho knyga

Kauno G. Deržavino rusų literatūrinis klubas išleido trečiąją kūrybos almanacho knygą. Ji skirta Švietimo epochos rusų poeto, klasicizmo atstovo Gavrilos Deržavino, kurio vardu pasivadinęs klubas, 270-osioms gimimo metinėms pažymėti. Knygos viršelį puošia dailininko Vladimiro Kasatkino paveikslo „Kauno panorama“ reprodukcija.

Knygoje spausdinama įvairaus kūrybinio braižo, patyrimo, amžiaus, įvairių profesijų ir tautybių autorių kūryba: proza, poezija, esė, publicistika, prisiminimai. Daugelis jų yra G. Deržavino literatūrinio klubo nariai, kai kurie – Lietuvos, Rusijos rašytojų sąjungų nariai, gyvena Lietuvoje, dalis – užsienio šalyse. Kai kurie jų jau yra išleidę ne vieną savo kūrybos knygą, jų kūriniai spausdinti įvairiuose leidiniuose, literatūriniuose žurnaluose. Ne vienas almanacho autorius dar tik žengia pirmuosius žingsnius literatūroje. Tačiau juos visus vienija meilė rusų literatūrai ir kalbai, kuria jie kuria. Leidinyje spausdinama ir autorių, rašančių lietuvių kalba, kūryba, kolegų išversta į rusų kalbą. Deja, ne vienam literatūriniai kūrinėliai pastarajame almanache tapo paskutiniais jų gyvenime. Šių kūrinėlių autorių jau nebėra gyvųjų tarpe.

Kaip minėta, tai trečioji almanacho knyga. Pirmoji išleista 2008 m. ir buvo skirta Kauno savivaldos šešių šimtų metų jubiliejui pažymėti.

Antroji knyga pasirodė 2010 m.

Kaskart almanachas darosi storesnis. Jame spausdinti savo kūrybą pageidauja vis daugiau autorių. Jeigu pirmoje almanacho knygoje buvo išspausdinti 25 autorių kūriniai, antroje – 59, tai trečioje – 76. Tai nemažas visų trijų almanacho knygų sudarytojo, G. Deržavino rusų literatūrinio klubo pirmininko Galimo Sitdykovo, sugebėjusio suburti gražų kūrėjų būrį, nuopelnas.

Spalio 10 d.. Tautinių bendrijų namuose vyko šio leidinio sutiktuvės, kuriose savo kūrybą skaitė jame išspausdintų kūrinių autoriai.

TBN inf.

Kultūros paveldas – kasdienybė

Tik ką išleista antroji Lietuvos žydų kultūros tyrinėjimų serijos knyga „Lietuvos žydų kultūros paveldas: kasdienybės pasaulis“.* Ji skirta litvakų kultūros paveldo ir kasdienybės problematikai aptarti. Leidinį sudaro pratarmė ir keturios sudėtinės dalys, kuriose skelbiami 34 autorių straipsniai. Leidinys skirtas neseniai Anapilin išėjusio talentingo lietuvių civilizacinės komparatyvistikos, Artimųjų Rytų kultūrų specialisto ir šios knygų serijos redkolegijos nario prof. Algio Uždavinio atminimui. Šio iškilaus mokslininko straipsnis atveria leidinį. Kituose rinkinio tekstuose įvairiais aspektais analizuojami žydų ir ypač Lietuvos žydų (litvakų) kultūros ypatumai, kultūrinio paveldo problemų atspindžiai regioninėje kultūroje, muziejuose, aptariami įvairūs kasdienio gyvenimo, estetikos, dailėtyros, literatūrologijos, pedagogikos, antropologijos ir kitų kultūros sričių ypatumai. Lenkų mokslininkų Andžejaus Rykalos (Andrzej Rykala) ir Mariušo Kuliešos (Mariusz Kulesza) straipsnyje analizuojamos problemos, tiesiogiai susijusios su materialiniu Lenkijos žydų paveldu.

Rinkinys aktualus ne tik Lietuvos žydų kultūros paveldo tyrinėtojams, bet ir istorikams, kultūrologams, sociologams, teisininkams, menotyrininkams, aukštųjų mokyklų studentams, studijuojantiems kultūrologiją, istoriją, religijotyrą, filosofiją, estetiką, dailėtyrą, literatūrologiją ir kt. mokslus.

**Lietuvos žydų kultūros paveldas: kasdienybės pasaulis. Straipsnių rinkinys. Sudarytojas ir mokslinis redaktorius Antanas Andrijauskas. Redakcinė kolegija: Antanas Andrijauskas … Vilnius. Lietuvos kultūros tyrimų centras. 2013. 576 p., iliustr., faks., portr., žml.*

Apie Vilniaus getą – lietuvių, rusų ir anglų kalbomis

Pažymint Vilniaus geto sunaikinimo 70-metį, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras išleido Arūno Bubnio parengtą leidinį „Vilniaus getas 1941–1943“ lietuvių, rusų ir anglų kalbomis.

Vilniuje gyveno viena seniausių ir gausiausių Lietuvoje – žydų bendruomenė. Šis miestas iki Antrojo pasaulinio karo buvo vienas svarbiausių Europos žydų kultūros, mokslo, švietimo ir rabiniškojo mokslingumo centrų. Nacių–sovietų karo išvakarėse Vilniuje gyveno apie 58 tūkst. žydų, karo ir nacių okupacijos pabaigos sulaukė vos keli tūkstančiai.

Žydų persekiojimas prasidėjo jau pirmomis nacių okupacijos dienomis. Dauguma žydų net neįtarė, kad baisiausi dalykai jų laukia netolimoje ateityje ir tik labai mažai daliai pavyks išgyventi šiurpius nacių okupacijos metus.

Leidinyje pateikiama Vilniaus žydų bendruomenės sunaikinimo apžvalga, aukų statistika, išskiriami svarbiausi geto istorijos etapai ir būdingi bruožai, , apibūdinama geto vidaus administracijos struktūra ir jos funkcionavimas.

**Arūnas Bubnys. Vilniaus getas 1941–1943. Vilnius. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, 64 p.*

„Protėvių portretai – mūsų istorijos ir kultūros dalis“

Išleista Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijos archyvarės Nadeždos Zajančkovskajos sudaryta knyga-fotoalbumas „Trakai. Praeities veidai“. Tai antras šios knygos leidinys. Pirmas, sudarytas taip pat N. Zajančkovskajos, išleistas 2009 m. Jame išspausdintose nuotraukose – Trakų miesto vaizdai. Kaip sako pati leidinio sudarytoja, tai buvo tarsi pasivaikščiojimas po praeitį.

Dabartinė knyga išleista, minint žymaus karaimų mokslininko, orientalisto, hachano Hadži Seraja Chan Šapšalo 140-ąsias gimimo metines. Joje – ištisa karaimų portretų galerija. Leidinyje surinkti nuo devynioliktojo amžiaus vidurio iki dvidešimtojo amžiaus ketvirtojo dešimtmečio, t. y. S. Šapšalo laikmečio, karaimų portretai. Jie ne tik įamžina seniai gyvenusius žmones, bet ir suteikia daug istorinės informacijos: atspindi epochos realijas, juose matome įvairių socialinių luomų ir profesijų atstovus – miestiečius, kariškius, dvasininkus, gydytojus, mokytojus, gimnazistus, vaikus, susipažįstame su to laikmečio madomis.

Įdomu ir verta pažymėti, jog daugelio nuotraukų iš Trakų istorijos muziejaus fondų nugarinėje pusėje randamas užrašas rusų kalba „к вывозу в Литву разрешается», t. y. „leidžiama išvežti į Lietuvą“. Tokiomis atžymomis bolševikų komisarai pažymėdavo iš priverstinės emigracijos atgal į Trakus grįžtančių karaimų šeimų nuotraukas.

„Šios praeitų amžių nuotraukos – mūsų protėvių portretai – tai mūsų istorijos ir kultūros dalis, kurią mes privalome puoselėti ir saugoti ateities kartoms. Tikiuosi, kad šis leidinys suvaidins savo vaidmenį šiame procese“, - teigia N. Zajančkovskaja.

Nuotraukų šiam leidiniui suteikė Trakų istorijos muziejus, Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka. Knygoje taip pat išspausdinta nemažai nuotraukų, gautų iš piliečių.

Knygos leidybą finansavo AB „Orlen Lietuva“.

Ispanijos pavyzdys rodo – romų problemas galima išspręsti

Prieš dvejus metus Europos Komisija parengė rekomendacijas šalims, kuriose gyvena romų bendruomenės. Priežastis, paskatinusi tai padaryti, buvo Rumunijos romų deportacija iš Prancūzijos. Šios šalies vyriausybė palaikė romų deportaciją į tėvynę, motyvuodama tuo, kad jie gyveno nelegaliai. Europos Sąjunga pasmerkė Prancūzijos valdžios veiksmus. Išplatintame tada dokumente buvo pažymima, kad romai yra skaitlingiausia etninė mažuma Europoje, kur gyvena nuo 10 iki 12 mln. žmonių, tarp jų apie 8 mln. – ES šalyse. Romai dažnai tampa prievartos, rasizmo, diskriminacijos aukomis, gyvena labai skurdžiai, neturi galimybės naudotis medicinos, švietimo paslaugomis, patiria įsidarbinimo sunkumų. Šios bendros frazės atspindi daugumos požiūrį į romus: Didžiosios Britanijos holokausto studijų centro duomenimis, romai yra labiausiai nekenčiama mažuma Europos Sąjungoje.

Per praėjusius dvejus metus ES finansuojama romų socialinės integracijos programa nedavė apčiuopiamų rezultatų. Visose ES šalyse problemos daugiau ar mažiau panašios: mažiausiai dešimt nuošimčių romų vaikų nuo 7 iki 15 metų apskritai nelanko mokyklos, o penktadalis – praleidinėja pamokas. Dėl to jie negauna mokslo baigimo pažymėjimo. Be to, dauguma romų gyvena kaimo vietovėse. Šios aplinkybės turi įtakos ieškant darbo – tarp romų žymiai daugiau bedarbių.

Tiktai Ispanijai pavyko visiškai integruoti romus į visuomenę. Apie 75 proc. romų šioje šalyje turi nuolatines pajamas, kas antras – nekilnojamojo turto, visiems be išimties prieinamas mokslas ir sveikatos apsauga. Tiktai penki proc. Ispanijos romų neturi nuolatinio gyvenamojo būsto.

Šie pasiekimai – tai ilgalaikės politikos, vykdytos žlugus Francisko Franko (Francisco Franco) režimui, kurio sąlygomis romams buvo draudžiama užimti tam tikras darbo vietas ir rinktis grupėmis daugiau kaip keturiems žmonėms.

Romų mažuma Ispanijoje – tai du nuošimčiai arba beveik vienas milijonas gyventojų (2011 m. sausio 1 d. duomenimis, Ispanijoje gyveno 47 mln. žmonių). Jų poreikiams buvo parengta vyriausybės programa, iš dalies finansuojama ES fondų lėšomis. O tai 36 mln. eurų kasmet. Šios lėšos daugiausia panaudojamos švietimui. Romų šeimos aprūpinamos municipaliniu būstu ir gauna valstybinę socialinę paramą, jeigu jų vaikai lanko mokyklą ir reguliariai praeina medicinines apžiūras. Dėl to nauja Ispanijos romų karta nepatiria problemų, su kuriomis teko susidurti jų tėvams. Dar vienas integracijos būdas – kova su visuomenės prietarais ir stereotipais romų atžvilgiu, romų kultūros palaikymas.

SUMMARY

The 70th Anniversary of Liquidation of the Vilnius Ghetto Was Commemorated in Lithuania. On 23 September 1943, occupational Nazi army liquidated the Vilnius Ghetto. To commemorate this historical date, painful for Lithuania and its people, the Lithuanian Parliament declared 2013 the year of commemoration of Vilnius Ghetto. Numerous events dedicated to the 70th anniversary of Vilnius Ghetto liquidation were held in Vilnius and all over Lithuania in September.

Integration of the Romanies: Challenges and Perspectives. What is the current situation of the Romanies – the largest ethnic minority of the European Union – in Lithuania and other Member States? What problems are encountered by the Romanies? Such questions were raised during international conference-discussion on implementation of national Roma integration strategy in EU Member States on 7 November in Vilnius. The conference is one of the events linked with Lithuanian Presidency of the Council of the EU. "The fact that it is dedicated to discussions of implementation of Roma integration strategies shows determination of both the European Union and Lithuania to solve the problems of the Romanies," said Edvard Trusevič, vice minister of culture, in his speech.

J. Rumša. The Festival, Which Is Celebrated by Everyone. The New Year festival is one of the events, which could be described as the festival celebrated by everyone – small and big, young and old, irrespective of confessions or nationalities… Naturally, every nation has some unique traditions and customs related to the New Year festival. No other festival reflects features of a nation, its traditions and lifestyle more clearly than the New Year festival. New-Year traditions of all the nations, however, have one common feature - belief in Miracles and expectations for better future. Here the New Year traditions and customs are presented by representatives of ethnic minorities of Lithuania.

Naujos knygos

Lietuvos žydų kultūros paveldas: kasdienybės pasaulis. Straipsnių rinkinys. Lietuvos kultūros tyrimų centras. Redakcinė kolegija: Antanas Andrijauskas … Vilnius. Lietuvos kultūros tyrimų centras. 2013. 576 p., iliustr., faks., portr., žml. (Lietuvos žydų kultūros tyrinėjimai. Studies of Lithuanian Jewish culture ; kn. 2).

p. 19

Trakai. Praeities veidai. Nuotraukų albumas. Sudarė Nadežda Zajančkovskaja. Vilnius, Trakai. Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija. 2013. 129 p., portr. Tiražas 900 egz.

p. 19

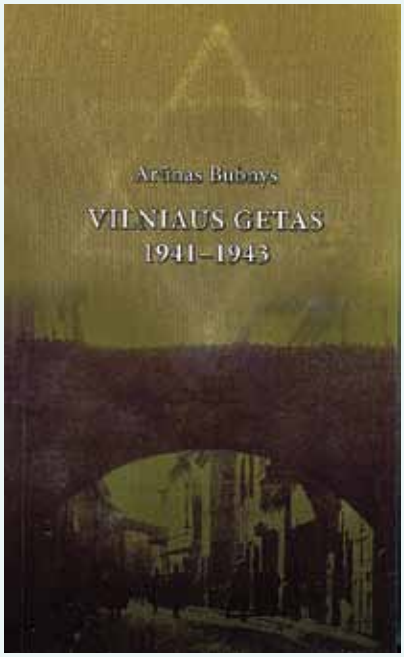

Arūnas Bubnys. Vilniaus getas 1941–1943. Vilnius. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras. 2013. 64 p.

p. 19

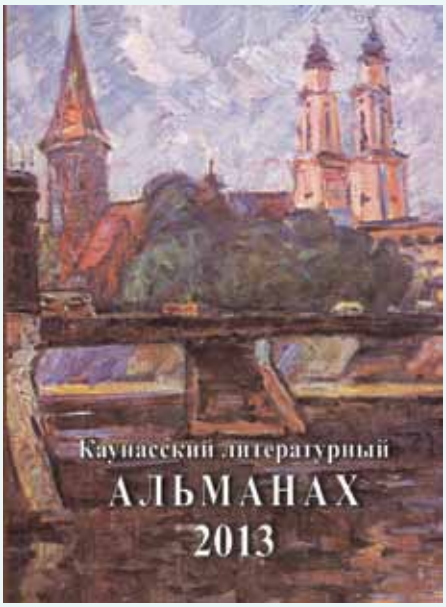

Каунасский литературный альманах. Редакционный совет: Галим Ситдыков (председатель, составитель) … Каунас. Русский литературный клуб им. Г. Державина, 2013. Kaunas. Morkūnas ir Ko. 248 p., iliustr., portr. Tiražas 300 egz.

p. 18

Армения и армяне в Литве. Мария Данилене. Вильнюс. Планета ВВКУРЭ. 2012.

Ч. 1. Страницы истории Армении. 2012. 101 p., iliustr., portr., žml. Tiražas 360 egz.

p.18

„Draugų būry“ skambėjo dainos ir šokių melodijos

Lapkričio 30 d. Tautinių bendrijų namų Renginių salėje vyko festivalis „Draugų būry“. Jis jau tradicinis, nes rengiamas trečius metus iš eilės. Kai kurie kolektyvai, kaip šokių teatras „AndreDance“, vokiečių ansamblis „Kumpel“, duetas „Berega“, dalyvavo visuose festivaliuose. Jie čia repetuoja, koncertuoja įvairiomis progomis.

„Draugų būrys“ šiemet padidėjo. Jame pirmą kartą koncertavo šokių teatras „Fantazija“, lenkų dainų ir šokių ansamblio „Vilija“ vaikų choras ir vaikų šokių grupė, Vilniaus vaikų darželio-mokyklos „Vilija“ vaikų vokalinis ansamblis „Stokrotki“.

Garbinga festivalio viešnia – scenos primadona Birutė Dambrauskaitė, tą dieną minėjusi savo jubiliejų, atliko dainų įvairiomis kalbomis.

Žemiau spausdinamose Vlado Uznevičiaus nuotraukose užfiksuotos kai kurios festivalio akimirkos.

ISSN 2029-7394